

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
Academic Administration in Private Islamic Schools in Pattani Province

นิพพาน วาบา
Nipauzan Waba

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
Master of Education Thesis in Education Administration
Hatyai University

2556

ชื่อวิทยานิพนธ์: การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
จังหวัดปัตตานี

ชื่อนักศึกษา: นายนิเพาซาน วาบา

รหัสประจำนักศึกษา: 4719050025

สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชัย รัตนากีรณวร

ปีการศึกษา: 2555

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ) ศึกษาระดับปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และตำแหน่ง 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ประชากรเป็นผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 250 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) และกางเงาความถี่ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี พบว่า ภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน การวัดผลและประเมินผล และด้านการส่งเสริมวิชาการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งรายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด ในประเด็นนครผู้สอนประจำรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความถนัด และด้วยความสมัครใจ ด้านการบริหารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด ในประเด็นส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินผู้เรียน โดยยึดมาตรฐานผู้เรียนเป็นหลัก ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด ในประเด็นการจัดให้มีการประเมินผลการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำสื่อและนวัตกรรมการเรียนที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนด้านกายภาพในมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุดในประเด็นประชุมชี้แจง หลักการ วางแผนการดำเนินงานและวิธีปฏิบัติในการนิเทศภายในแก่ครูและ

ด้านการส่งเสริมวิชากรามีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุดในประเด็นส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้ห้องสมุด เป็นแหล่งการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดนิทรรศการ การประกวดผลงานนักเรียน

2. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงาน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติทั้งในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี

3. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ศึกษาคณะตาม ประสพการณ์ในการบริหารงานวิชาการพบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ รายด้าน พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มี ประสพการณ์ในการบริหารงานวิชาการน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหารและหัวหน้า กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสพการณ์ในการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปเกือบทุกด้านยกเว้นด้าน หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีประสพการณ์ในการ บริหารงานวิชาการน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่ำกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มี ประสพการณ์ในการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

4. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ศึกษาคณะตาม ตำแหน่ง พบว่าในภาพรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการ ปฏิบัติทั้งในภาพรวมและรายด้าน พบว่า เกือบทุกด้าน ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าหัวหน้ากลุ่ม สาระการเรียนรู้ ยกเว้นด้านการส่งเสริมวิชาการหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหาร

5. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี คือ ครูไม่เข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตรอย่างแท้จริงสถานการณ์ความไม่สงบทำให้โรงเรียนจัดการ เรียนรู้ไม่เต็มที่ โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอครูขาดความเข้าใจในการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง ขาดความต่อเนื่องในการนิเทศ และผู้ปกครองนักเรียนเห็นความสำคัญ ของการศึกษา

6. ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด ปัตตานี พบว่าควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มหาวิทยาลัย มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำสื่อและนวัตกรรม จัดอบรมเชิง ปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลครูมีการวางแผนการปฏิบัติและจัดทำคู่มือ การนิเทศและจัดให้มีการอบรมครูฝ่ายวิชาการ และจัดศึกษาดูงานโรงเรียนดีเด่น

Thesis Title: Academic Administration in Private Islamic Schools in Pattani Province

Student's Name: Mr. Nipauzan Waba

Student's ID No.: 4719050025

Major Field: Educational Administration

Thesis Advisors: Assoc. Prof. Dr. Chumsak Inrak
Asst. Prof. Dr. Wichai Rattanakeeranaworn

Academic Year: 2012

Key word: Academic Administration, Islamic Private Schools

Abstract

The objectives of this research were to 1) examine the performance of academic administration in the private Islamic schools in Pattani Province, 2) compare the academic administration in private Islamic schools in Pattani Province based on the respondents' educational level, working experience in academic administration and positions and 3) to study the problems and list suggestions for further improvement of academic administration in private Islamic schools in Pattani Province. The population for the study included 250 school administrators and chiefs of 8 learning and subject groups in the private Islamic schools in Pattani Province. The data were analyzed using such statistics as percentage, means (μ), standard deviation (σ) and frequencies of distribution. The findings of the study reveal the following.

1. Overall and by individual aspects, the level of performance of academic administration in the private Islamic school in Pattani is high. The aspects which have the highest average are measurement and evaluation and academic promotion. The aspect which has the lowest average is the curriculum and development. For the measurement and evaluation, it has the highest level of performance in the issue of appropriate provision of learning content and activities organized by the teachers of each course and suitable to students' knowledge, capability, skill and willingness. In terms of curriculum management, the finding shows the highest average in the issue of encouragement for teachers in assessing learners by basing on student-center principle. For the aspect of media and innovation, the finding shows the highest average on the evaluation

of the media and innovation for teaching and encouraging teachers to prepare materials and teaching media and innovation in a variety of forms, taking into account learners' differences. For the line supervision, they show the highest average on the issue of meeting for informing the principles and practices in planning, implementation and supervision to the teachers. Finally for the promotion of academic, they show the highest average on the issue concerning encouraging teachers to use the library as a source of learning and teaching, such as exhibitions and students' work competition.

2. An analysis of the administrators' academic administration in private Islamic schools in Pattani Province Education based on their educational level reveals the following. Overall, the school administrators and chiefs of subject groups who differ in their educational level show a high level of academic performance. By considering the average performance in both the overall and individual aspects, it is found that the administrators and chiefs of subject groups whose educational level higher than a bachelor degree show a higher level of academic performance than those whose educational level lower than a bachelor degree.

3. An analysis of the administrators' academic administration in private Islamic schools in Pattani Province based on their working experience in academic administration reveals the following. Overall and by individual aspects, the school administrators and chiefs of the subject groups whose working experience less than 5 years show a higher level of academic performance than those whose working experience more than 5 years in all aspects, with an exception of the curriculum and development where administrators and chiefs of subject groups whose working experience less than 5 years show a lower level of academic performance than those whose working experience more than 5 years.

4. An analysis of the administrators' academic administration in private Islamic schools in Pattani Province Education based on their position reveals the following. Overall and by individual aspects, the school administrators and chiefs of subject groups who differ in their position show a high level of academic performance. By considering the average performance in both the overall and individual aspects, it is found that the administrators show a higher level of academic performance than chiefs of subject groups in all aspects, with an exception of the academic promotion where the chiefs of the subject groups show a higher level of academic performance than do the school administrators.

5. The problems of academic administration in the private Islamic schools are the following. The teachers do not fully understand the process of designing the curriculum. Unrest situations in the area hinder the schools from managing effective learning to students. Although the schools are equipped with computer labs but there are not enough computers for students' usage. The teachers do not understand the measurement and evaluation under actual conditions. There is a lack of continuity in supervision and the parents do not realize the importance of education.

6. Recommendations are put forward for improvement of academic administration in the private Islamic schools in Pattani Province. It is suggested that the community should be encouraged to participate more in the preparation of curriculum design. Training on the curriculum application should be given and workshops on the preparation of teaching media and innovation should be provided including its measurement and evaluation. The operational plan and constructing of manual for supervision should be carried out. Training for academic affairs teachers and study trips to model schools should be organized.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์ชัย ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชัย รัตนากิรณวร กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ ข้อคิดเห็น และเสนอแนวทางในการศึกษาค้นคว้าตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ อย่างดียิ่งตลอดมา ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา จรจิตร ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ช่อลดา พันธุเสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้แนวคิด และคำแนะนำเพิ่มเติมจน ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์สมสวัสดิ ราชแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสะก้า (ธันวาคมศิลป์) อาจารย์อาฟฟาน เจะเตะ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต อาจารย์ ชัยพฤกษ์ หะยี ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต อาจารย์หมัดอาหลี จิตสวัสดิ์ ครูชำนาญการ โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3 และอาจารย์อับดุลฮาติม มินซาร์ ครูชำนาญการ โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่- การศึกษาปัตตานี เขต 3 ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เป็น อย่างดียิ่งในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาครูอาจารย์ทุกท่าน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 3 เขต ที่ให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น อย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้องของผู้วิจัยที่ห่วงใย เป็นกำลังใจ ช่วยเหลือและสนับสนุน การศึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิดิใหญ่ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ และช่วยเหลือประสานงานในงานวิจัยสำเร็จด้วยดี

คุณประโยชน์ใด ๆ อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และสถาบันการศึกษาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา มีส่วนร่วมในการวางรากฐานการศึกษา อบรมให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา

นิเพาซาน วาบา

14 กุมภาพันธ์ 55

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract.....	(5)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
สารบัญ.....	(9)
รายการตาราง.....	(11)
รายการภาพประกอบ.....	(12)
บทที่	1
1 บทนำ.....	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความหมายของการบริหาร.....	9
ทฤษฎีและหลักการบริหาร.....	17
การบริหารงานวิชาการ.....	48
บริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
3 วิธีการวิจัย.....	59
ประชากร.....	59
เครื่องมือในการวิจัย.....	59
วิธีสร้างเครื่องมือ.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 การสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ	82
วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
การสรุปผลการวิจัย.....	83
การอภิปรายผลการวิจัย.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	90
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	90
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	92
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก	99
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	100
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	102
ค คุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	112
ประวัติผู้วิจัย.....	115

รายการตาราง

หน้า

ตาราง

1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การในการบริหารงานวิชาการ และตำแหน่ง.....	66
2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีในภาพรวม และรายด้าน.....	67
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.....	68
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการบริหารหลักสูตร.....	69
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านสื่อและนวัตกรรม.....	70
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการวัดผลและประเมินผล.....	71
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการนิเทศภายใน.....	72
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการส่งเสริมวิชาการ.....	73
9	เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัด ปัตตานี จำแนกตามวุฒิการศึกษาในภาพรวม และรายด้าน.....	74
10	เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม และรายด้าน.....	75
11	เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัด ปัตตานี จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม และรายด้าน.....	76
12	ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำแนกเป็นรายด้าน.....	77
13	ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำแนกเป็นรายด้าน.....	79

รายการภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	58

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

กลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ส่วนหนึ่งอยู่กับความเจริญก้าวหน้าของทรัพยากรบุคคลในประเทศที่ไม่สามารถพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่แล้วก็ไม่สามารถที่จะพัฒนาในด้านอื่นได้ ฉะนั้นสิ่งที่พัฒนาให้ก้าวหน้าเป็นอันดับแรก คือการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งจะต้องอาศัยการจัดการศึกษาให้ประชาชน ชนอย่างทั่วถึงทุกเพศทุกวัย ให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ มีสุขภาพทางกาย และสุขภาพทางใจที่สมบูรณ์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในการให้การศึกษแก่ประชาชนนับ เป็นสิ่งสำคัญ ที่รัฐได้คำนึงถึง ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในมาตรา 6 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และ มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาส เสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีรัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สำนักงานการปฏิรูป การศึกษา. 2545: 2-3)

กระบวนการปฏิรูปการศึกษาเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้คนไทยที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นทั้งคนดี เก่ง มีความสุข การพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพต้องอาศัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ในปัจจุบันการบัญญัติให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการนับเป็นการปฏิรูป การศึกษาครั้งสำคัญของประเทศไทยซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้มีความมาตรฐานและจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยได้ บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป การที่กฎหมายกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะทำให้ สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติโดยรวม

ภารกิจการบริหารและจัดการในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 งาน คือ การบริหาร วิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งการบริหาร วิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มุ่งให้กระจายอำนาจ ในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษามากที่สุด สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปฏิบัติ บัญชีงานวิชาการให้มีความชัดเจน และที่สำคัญสถานศึกษาจะต้องมีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ ซึ่งจะทำได้ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ การจัดสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การวัดผล ประเมินผลการประกันคุณภาพรวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อประโยชน์วิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษามี มากมาย เช่น การบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล แต่ภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหาร คือ การเป็นผู้นำทาง วิชาการโดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการวางแผน นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา อย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นการมีส่วนร่วม ทั้งครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา (ชุมศักดิ์ อินทร์รัชย์. 2549: 10)

สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ ด้าน เช่น ด้านตัวครูผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านตัวผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการ และด้านความร่วมมือของ ผู้ปกครอง ในด้านการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนเป็นสิ่งที่จะบอกได้ว่าการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จ หรือ มีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การบริหารจัดการงานวิชาการของผู้ บริหาร สถานศึกษา และการที่จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน การพัฒนาการ บริหารวิชาการจึงเน้นที่การเปลี่ยนแปลง การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการ จึงต้องทำหน้าที่กระตุ้น ควบคุม กำกับ นิเทศ ติดตาม กระบวนการต่างๆ ภายในสถานศึกษาให้มีการ เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ รวมทั้งการเป็นครูของครู เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนใน โรงเรียน โดยเป็นผู้จัดเตรียมแหล่งข้อมูล แนวทางการสอน เป็นผู้สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ประชุม โภชิตถ 2548: 3-7) หากสถานศึกษาใดที่มีการพัฒนาอยู่เสมอ สามารถบ่งบอกถึงลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา นั้นได้เป็นอย่างดี

คุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ระดับประเทศยังไม่เป็นที่น่าพอใจ การประเมินทางด้านผู้เรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐานในด้านความเป็น คนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ความสุข มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ที่ดี มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ส่วนในด้านที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน คือ ด้านความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ อย่างเป็นระบบ ความรู้และทักษะที่จำเป็น

ตามหลักสูตร ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ สุจริต สำหรับการประเมินด้านผู้บริหาร ต้นเกณฑ์มาตรฐานด้านภาวะผู้นำ มีความสามารถในการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาส่วนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ในด้านการบริหารวิชาการโดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตร ที่เหมาะกับนักเรียนและท้องถิ่น การจัดให้มี สื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการส่งเสริมกิจกรรม และการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สำหรับโดยภาพรวม สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15,984 แห่ง คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 752 แห่ง การปกครอง ส่วนท้องถิ่น จำนวน 703 แห่ง กองพุทธศาสนา จำนวน 87 แห่ง และกองกำกับการตำรวจตระเวน ชายแดน จำนวน 36 แห่ง รวมทั้งหมด จำนวน 17,652 แห่ง ได้มาตรฐาน 7,943 แห่ง คิดเป็น 45 % ไม่ได้มาตรฐาน 9,709 แห่ง คิดเป็น 55 % ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นสถานศึกษาของรัฐขนาดเล็ก ในชนบท (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2549: 5)

สำหรับการประเมินคุณภาพทางการเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปัตตานีระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3 ชั้นประถมศึกษาปีที่6 และมัธยมศึกษาปีที่3 ตั้งแต่ปีการศึกษา2545 ถึงปีการศึกษา2547จากผลการประเมินพบว่าคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ถึงแม้จะมีการพัฒนาสูงขึ้น โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย และวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับที่ต่ำ สถานศึกษาต้องมุ่งพัฒนา ด้านผู้เรียนอย่างเร่งด่วน ทั้งในด้านการคิดอย่างเป็นระบบมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สนใจใฝ่รู้ และรักการทำงาน เช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี แม้ปัจจุบันมี การพัฒนาและเปิดทำการสอนทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพ และวิชาศาสนา แต่ยังประสบปัญหาด้านการศึกษา หลายประการ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังครู ปัญหาการอ่าน หนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ ปัญหาการขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี นักเรียนเข้าสู่ระบบ การศึกษาแล้วมีอัตราการออกกลางคันสูงป็นต้น (ไชลัน สาและ. 2549: 5; อ้างอิงจาก สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปัตตานี. 2546: 3-4) ดังนั้นการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา นับว่ามีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การบริหารโรงเรียนบทบาทของผู้บริหาร ในฐานะผู้นำทางวิชาการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง จากความสำคัญและปัญหาดัง กล่าว ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปัตตานี เขต 2 รวมทั้งรวบรวมปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการบริหารจัดการภายใน สถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านวัดผลและประเมินผล ด้านนิเทศภายใน ด้านส่งเสริมวิชาการ
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ และตำแหน่ง
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถวางแผนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาใช้ประโยชน์เพื่อการปรับปรุงการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
3. เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่จะศึกษาค้นคว้าและวิจัยเพิ่มเติมในด้านที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหา ประชากร และตัวแปรที่ศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษากิจการการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ซึ่งได้ยึดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา 6 ด้าน (ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. 2549: 8-9) ดังนี้

- 1.1 ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 ด้านการบริหารหลักสูตร
- 1.3 ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ออนไลน์
- 1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล
- 1.5 ด้านการนิเทศภายใน
- 1.6 ด้านการส่งเสริมวิชาการ

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้งหมด 28 โรงเรียน ดังนั้นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 28 คน และ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 224 คน รวมประชากรในการวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 252 คน ซึ่ง การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษา

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 3.1.1 วุฒิการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ แบ่ง ออกเป็น 2 ระดับ คือปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี
- 3.1.2 ประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
- 3.1.3 ตำแหน่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและหัวหน้า กลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ทั้ง 6 ด้าน คือ

- 3.2.1 ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
- 3.2.2 ด้านการบริหารหลักสูตร
- 3.2.3 ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ออนไลน์
- 3.2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล
- 3.2.5 ด้านการนิเทศภายใน
- 3.2.6 ด้านการส่งเสริมวิชาการ

4. ระยะเวลาในการศึกษา

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน พฤษภาคม ถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2550

นิตยสารพิเศษ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี
ผู้วิจัยได้นิตยสารพิเศษไว้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่มสาระ
การเรียนรู้ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อและ
นวัตกรรม ด้านวัดผลประเมินผล ด้านนิเทศภายใน และด้านส่งเสริมวิชาการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพทางวิชาการ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.1 งานด้านหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการปรับปรุงหลักสูตร
ซึ่งเริ่มตั้งแต่การประชุมชี้แจงเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง
หลักสูตร และให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการดำเนินงานจัดทำ
หลักสูตร จัดหาเอกสารและคู่มือหลักสูตร ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และจัดครูผู้สอนประจำรายวิชา
ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงการเข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 งานด้านการบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริม
การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
สถานศึกษา การนิเทศ ติดตาม กำกับ การใช้หลักสูตร การ แต่งตั้งคณะทำงานในการประเมินผลการ
ใช้หลักสูตร การวางแผนร่วมกับครูผู้สอน การส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็น
หลัก

1.3 งาน ด้าน สื่อและนวัตกรรม หมายถึง การสนับสนุน ส่งเสริม ให้ครูเข้าอบรม
เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอนที่ทันสมัย มีคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อจำนวน
นักเรียน มีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรม รวมทั้งการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีใหม่ๆ ให้แก่ผู้สอน
เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

1.4 งานด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากร
เข้ารับการอบรม และ วัดผล ประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการหลากหลาย ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน
และหลังเรียน มีการรายงานผลการเรียนรู้ จัดให้มีคณะกรรมการวัดผลของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้
ครูผู้สอนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระ และทุกชั้นเรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียน
การสอนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

1.5 งานด้านนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง
ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ตั้งแต่การประชุมชี้แจงหลักการ วางแผนการดำเนินงาน และวิธีการ

ปฏิบัติการนิเทศภายใน การสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน การสนับสนุนการนิเทศภายในโดยเลือกกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ รวมทั้งการสนับสนุนให้มีการนำผลการนิเทศไปพัฒนาการเรียนการสอนของครูและผู้เรียน

1.6 งานด้านการส่งเสริมวิชาการ หมายถึง การจัด นวัตกรรมที่ทันสมัย งบประมาณให้เพียงพอแก่ผู้เรียนและครู การจัดบรรยากาศห้องสมุดที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมสนับสนุนการใช้ห้องสมุด การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานห้องสมุดอย่างมีระบบ

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

4. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนราษฎร์ที่เปิดสอนทั้งวิชาสามัญควบคู่กับวิชาศาสนาอิสลามในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดปัตตานี

5. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งวุฒิการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ

5.1 ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี

5.2 สูงกว่าปริญญาตรี

6. ประสบการณ์ในการบริหาร งานวิชาการ หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้บริหาร โรงเรียน หรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการออกเป็น 2 ระดับ คือ

6.1 น้อยกว่า 5 ปี

6.2 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

7. ตำแหน่ง หมายถึง หน้าที่ทางการบริหารงานวิชาการภายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

7.1 ผู้บริหารโรงเรียน

7.2 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเนื้อหา สาระสำคัญและสรุปประเด็นในการนำเสนอ ดังนี้

1. ความหมายของการบริหาร
2. ทฤษฎีและหลักการบริหาร
3. การบริหารงานวิชาการ
 - 3.1 ความหมายของงานวิชาการ
 - 3.2 ความสำคัญของงานวิชาการ
 - 3.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
 - 3.4 ขอบข่ายงานวิชาการ
4. บริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการบริหาร

คำว่า “การบริหาร ” มีนักวิชาการให้คว ามหมายไว้หลายทัศนะแตกต่างกันไป ดังเช่น ความหมายที่เป็นศาสตร์ ซึ่งเป็นความรู้ที่ต้องศึกษา และความหมายที่เป็นศิลป์ หรือยุทธวิธีในการดำเนินงาน ได้แก่

ไซมอน (สมศักดิ์ ด้านเดชา. 2544: 21; อ้างอิงจาก Simon. 1976: 1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การปฏิบัติกิจการต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จโดยใช้ศิลปะ

อรุณ รักธรรม(สมศักดิ์ ด้านเดชา2544: 21; อ้างอิงจาก อรุณ รักธรรม2527: 18) การบริหาร เป็นการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มุ่งถึงความสำเร็จร่วมกัน โดยยึดหลักประหยัด และประสิทธิภาพความสำเร็จนั้น จะต้องเป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการในผลงานนั้น จึงเห็นได้ว่า การบริหารงานเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงาน โดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ทฤษฎีและหลักการบริหาร

ทฤษฎีทางการบริหาร

การบริหารจำเป็นต้องนำศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับธรรมชาติขององค์การ ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหารเพื่อพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์(2549: 25-31) ได้สรุปทฤษฎีทางการบริหารไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์(Scientific Management Theory) ผู้ก่อตั้งคนแรกของการคิดเห็นนี้และได้นำมาใช้ได้มีผลสำเร็จ ได้แก่ เฟรเดอริก ดับบลิว เทเลอร์ (Frederick W. Taylor) มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสิ่งที่ต้องการไว้สำหรับการปฏิบัติงาน แทนที่ ผู้ปฏิบัติงานต้องทำตามตนเองคิด เทเลอร์ พยายามหาวิธีที่ดีที่สุดซึ่งได้หลักการมีขั้นตอนดังนี้(ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2549: 25-31; อ้างอิงจาก Hampton, 1986: 60)

1.1 การวิเคราะห์งาน (Analysis Task) ผู้บริหารจะต้องทำการวิเคราะห์งานก่อนว่า มีองค์ประกอบหรือส่วนงานอะไรบ้าง มีมาตรฐานอะไรบ้าง อุปกรณ์ เครื่องมือและการจัดเวลารวมทั้งเวลาพักผ่อนและเวลาที่ยืดหยุ่นได้

1.2 กำหนดคุณสมบัติของบุคคลเข้าปฏิบัติงาน(Design One Best Way to Perform It) ผู้บริหารต้องพิจารณาว่าบุคคลที่มีคุณลักษณะเช่นไร มีความเหมาะสมกับงาน โดยพิจารณาทั้งด้านความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถทางร่างกาย วุฒิการศึกษา และประสบการณ์

1.3 คัดเลือกบุคคล (Select Workers) เป็นขั้นที่ผู้บริหารต้องคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน โดยใช้เกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้

1.4 ฝึกอบรมบุคลากร(Train Workers) เพื่อให้บุคลากรมีทักษะการปฏิบัติงานจำเป็นต่อการแนะนำชี้แจง ฝึกประสบการณ์ ให้เกิดความชำนาญโดยอาศัยการอบรม หรือการประชุม การสัมมนาเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.5 การให้สิ่งจูงใจหรือแรงเสริม (Pay Incentives) ผู้บริหารต้องจัดค่าตอบแทนให้บุคลากร เพื่อจูงใจในการปฏิบัติงาน สร้างความพึงพอใจแก่บุคลากรทุกฝ่ายและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพอีกด้วย

การปฏิบัติงานตามหลักการนี้ ทำให้เทคโนโลยีประสบความสำเร็จและมีผลผลิตเพิ่มขึ้น บุคลากรมีความพึงพอใจไม่เหน็ดเหนื่อยปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น ผู้บริหารยังต้องทำหน้าที่วางแผน จัดองค์การให้คำชี้แนะและควบคุมการปฏิบัติงาน

2. ทฤษฎีการบริหารเชิงการจัดการ(Administrative Management Theory) ผู้คิดค้นหาวิธีการบริหารให้ประสบความสำเร็จ และคิดในเรื่องการจัดการ ได้แก่ เฮนรี ฟาโยล(Henri Fayol) โดยเน้นให้ความสำคัญกับหน้าที่ทางการบริหารจัดการซึ่งมีหลักการดังต่อไปนี้(ซุมศักดิ์ อินทร์รัชต์. 2549: 25-31; อ้างอิงจากHampton. 1986: 60)

2.1 การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นการกำหนดภารกิจและความรับผิดชอบให้บุคลากร

2.2 มอบอำนาจความรับผิดชอบ (Authority) ให้ผู้ปฏิบัติได้ทำตามบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น รวมทั้งคำนึงถึงการให้รางวัลผลตอบแทนที่เหมาะสม

2.3 กฎระเบียบ (Discipline) จัดให้มีกฎและระเบียบ หรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติได้เข้าใจตรงกันและจำเป็นต้องอาศัยแนะนำการนิเทศที่ดี

2.4 เอกภาพการสั่งการ (Unity of Command) งานควรได้รับคำแนะนำหรือคำสั่งจากผู้บริหารหรือหัวหน้างานเท่านั้น

2.5 เอกภาพของการกำหนดทิศทาง(Unity of Direction) ผู้บริหารต้องกำหนดทิศทางเป้าหมาย แต่ละงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการประสานงานการสร้างเอกภาพและการเน้นการปฏิบัติ

2.6 การรวบรวมความสนใจของแต่ละคนให้เป็นหนึ่งเดียว (Subordination of Individual Interests to General Interest) ความทะเยอทะยาน ความเห็นแก่ตัวความขี้เกียจ ความอ่อนแอ ความเบื่อง่าย และสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ของบุคคลเป็นสาเหตุมีผลต่อพฤติกรรมองค์กรโดยส่วนรวม ผู้บริหารจำเป็นต้องละลายสิ่งเหล่านี้ให้หายไปและสร้างตัวอย่างที่ดีและการนิเทศที่เหมาะสมและยุติธรรม

2.7 การให้รางวัลหรือค่าตอบแทนแก่บุคลากร (Remuneration of Personnel) บริหารจัดรางวัลหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสมซึ่งจะช่วยให้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานดีขึ้น

2.8 การรวมศูนย์ (Centralization) องค์กรจำเป็นต้องมีการประสานงาน การสั่งการ โดยอาศัยส่วนกลาง อย่างไรก็ตามอาจมีความจำเป็นต้องกระจายอำนาจหรือความรับผิดชอบขึ้นอยู่กับสถานการณ์และลักษณะงาน การรวมศูนย์จะทำให้สามารถกำหนดศักยภาพของบุคลากรไปในทิศทางเดียวกัน

2.9 สายงานของการบริหาร(Scalar chain) เป็นการกำหนดสายบังคับบัญชาจากชั้นบนสู่ระดับล่าง ซึ่งจะช่วยกำหนดทิศทางให้มีเอกภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตามการที่มีสายงานบริหารยาวเกินไปการสื่อสารก็ย่อมมีอุปสรรคและการตัดสินใจที่ไม่ดีส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการด้วยเช่นเดียวกัน

2.10 การลำดับขั้นการบังคับบัญชา(Line order) เป็นการวางคนให้เหมาะสมกับสายงานเดียวกันได้เพื่อสะดวกต่อการประสาน กำกับติดตามผล

2.11 ความเท่าเทียมกัน (Equity) ผู้บริหารต้องให้ความเท่าเทียมและยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความซื่อสัตย์และการปฏิบัติงานที่ดี

2.12 ความมีเสถียรภาพของบุคลากร(Stability tenure of personnel) ผู้บริหารต้องคำนึงถึงเสถียรภาพหรือความมั่นคงในการปฏิบัติของบุคลากร การเปลี่ยนแปลงหน้าที่ความรับผิดชอบบ่อย ๆ ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานขวัญและประสิทธิภาพ

2.13 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์(Initiative) ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนได้ริเริ่มสร้างสรรค์ให้สามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายมากที่สุด โดยการเริ่มคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผล เป็นต้น

2.14 การพัฒนาทีมงาน (Espirit de corps) ผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างทีมงานที่เข้มแข็งเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือและการประสานงานที่ดี

องค์ประกอบทั้ง 14 ประการนี้จะทำให้การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงต้องนำหลักการดังกล่าวนี้ ไปประยุกต์ใช้เช่นเดียวกัน เพื่อให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

3. ทฤษฎีการบริหารเชิงมนุษย์สัมพันธ์(Human Relations Theory) เป็นทฤษฎีการบริหารเน้นความสัมพันธ์ของบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรหรือผู้บริหารกับผู้ร่วมงาน ผู้ให้ความคิดนี้ได้แก่เอลตัน เมโย(Elton Mayo) ให้ความสำคัญกับความรู้สึกที่มีต่อกันเน้นองค์ประกอบทางด้านสังคมและจิตวิทยา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิต และส่งเสริมความมีชีวิตที่ดี เมโย ได้ กล่าวไว้ว่า “คนไม่ได้ถูกแยกให้มีความโดดเดี่ยวลำพังซึ่งแสวงหาหรือสนใจแต่รายได้หรือการงาน แต่เขายังต้องเป็นสมาชิกอยู่กับกลุ่มต้องการความพึงพอใจจากสังคมอีกด้วย ” เมโย ได้สรุปปัจจัยที่สำคัญและเป็นองค์ประกอบต่อประสิทธิภาพขององค์การไว้ดังนี้

3.1 ขวัญ (Moral) บุคลากรจะต้องมีขวัญและกำลังใจที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารต้องคำนึงถึงขวัญและกำลังใจโดยการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน

3.2 ระดับความปรารถนา(Level of aspiration) ทุกคนมีความปรารถนาต่อชีวิตเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ตนเองและครอบครัวหรือสังคม ดังนั้นการตั้งความหวัง เพื่อพัฒนาไปสู่ความปรารถนาสูงสุดย่อมเป็นแรงผลักดันให้การปฏิบัติงานมีความสำเร็จ

3.3 ความตระหนักในตนเอง (Self-realization) บุคลากรต้องสร้างความตระหนักในบทบาทและหน้าที่ ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญของทุกคน ทุกส่วนประกอบกันในองค์การการรู้และเข้าใจในหน้าที่ของตนเองจะเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานร่วมกัน

3.4 ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) การให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของจะสร้างความผูกพันต่อองค์กรมากขึ้น มนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานดี มีความอบอุ่น มีชีวิตชีวาทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของต้องการให้องค์การที่ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จและไม่ละทิ้งหน้าที่ของตนเอง

3.5 การมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิด วางแผนแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผลารมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ก่อให้เกิดความร่วมมือและก่อให้เกิดผลต่อองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย

จากแนวความคิดของเมโย ซึ่งเน้นความสำคัญของคนในองค์การ ทำให้ดักลาส แมคเกรเกอร์ (Douglas McGregor) กำหนดเป็นทฤษฎี X และทฤษฎี Y ซึ่งมีรายละเอียดสรุปดังนี้

ทฤษฎี X

- 1) บุคคลโดยทั่วไปตามหลักทฤษฎี X ไม่ชอบทำงานและถ้าเป็นไปได้จะหลีกเลี่ยงการทำงาน
- 2) ด้วยเหตุการหลีกเลี่ยงหรือไม่ทำงานนี้ คนส่วนมากต้องมีการบังคับควบคุม ชี้นำ ชูเชิญ โดยการลงโทษเพื่อให้พยายามทำงานไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ
- 3) บุคคลโดยทั่วไปชอบการชี้นำ หลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ ก่อนข้างทะเลาะเถียงกัน ต้องการป้องกันตนเอง

ทฤษฎี Y

- 1) บุคคลตามลักษณะทฤษฎี Y ชอบทำงานแม้จะใช้ปัญญาและแรงกายเสมือนเป็นงานตามปกติหรือเป็นการพักผ่อน เงื่อนไขในการควบคุมทำให้มีความพึงพอใจที่ จะเป็นอาสาสมัครและจะหลีกเลี่ยงเงื่อนไขการลงโทษ
- 2) การควบคุมภายนอกและการบังคับชูเชิญโดยการลงโทษเพื่อให้พยายามทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การนั้น บุคคลหรือตัวเองจะเป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบต่อตนเองการปฏิบัติงานโดยไม่จำเป็นต้องบังคับจากภายนอก
- 3) ความผูกพันในหน้าที่เป็นเสมือนรางวัลแห่งความสำเร็จ รางวัลที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ความพึงพอใจและความต้องการบรรลุความสำเร็จ เป็นผลของความพยายามนำไปสู่วัตถุประสงค์ขององค์การ

4) บุคคลตามทฤษฎี Y จะเป็นคนชอบแสวงหาและยินดีที่จะเรียนรู้ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะที่มีเงื่อนไขหรือไม่ การหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ ไม่มีความทะเยอทะยานและไม่รู้สึกมั่นคงถือเป็นการประสพการณ์ซึ่งไม่ใช่ลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้

5) มีศักยภาพในการทำงานที่สัมพันธ์กับระดับความคิดสร้างสรรค์และสามารถใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาขององค์กร

6) ภายใต้งานที่ต้องทำงานหนัก และการแข่งขัน ในยุคปัจจุบัน บุคคลลักษณะทฤษฎี Y จะชอบใช้ศักยภาพของตนเองด้วยความพยายามมุ่งมั่น ไม่ท้อแท้ต่อความเหน็ดเหนื่อย

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการบริหารงานบุคคลที่มีลักษณะตามทฤษฎี X ต้องใช้วิธีการบังคับควบคุมและการสั่งการ ซึ่งเป็นลักษณะเผด็จการ ส่วนบุคคลที่มีลักษณะตามทฤษฎี Y ใช้วิธีแบบประชาธิปไตย การแนะนำ การให้ความช่วยเหลือ การนิเทศงานและการยกย่องชมเชย

4. ทฤษฎีการบริหารเชิงพฤติกรรม(Behavioral Theory) เน้นความสำคัญผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นความคิดของเบอร์นาร์(Chester I. Barnard) ชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึงการสร้างความเข้าใจร่วมกันของบุคลากรในองค์กร เพื่อให้ผู้บริหารทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทบาททางการบริหารเชิงพฤติกรรมมีดังนี้

4.1 การติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรมีความจำเป็นต้องอาศัยระบบการสื่อสารที่ดี เป็นการสื่อสารแบบสองทาง(Upward and Downward Communication) และเป็นการสื่อสารที่ชัดเจน บางองค์กรใช้การติดต่อทางโทรศัพท์ ทางคอมพิวเตอร์หรืออิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และบางสถานศึกษาใช้วารสารการประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกัน

4.2 การจูงใจ (Motivation) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการจูงใจให้ผู้ร่วมงานรู้สึกต้องการทำงานและมีความสุข สิ่งจูงใจที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการบริหารอาจเป็นสิ่งที่ไม่ใช่ตัวเงิน หรือสิ่งของ อาจเป็นคำพูดชมเชย ยกย่องคุณความดีทำให้เกียรติ การประเมินผลและให้สิ่งตอบแทนรวมทั้งการเลื่อนขั้นและตำแหน่ง เป็นต้น การจูงใจมีผลเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ดีขึ้นและเป็นผลดีต่อองค์กร

4.3 การตัดสินใจ (Decision Making) ผู้บริหารต้องใช้การตัดสินใจมากในการแก้ปัญหาและการปฏิบัติกิจกรรมในองค์กร การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่ชัดเจนมีความโปร่งใสและยุติธรรม เป็นการตัดสินใจที่อยู่บนรากฐานความถูกต้อง ไม่มีอคติใด ๆ อาจตัดสินใจเพียงคนเดียวหรือตัดสินใจโดยกลุ่มตามความเหมาะสมของลักษณะงาน

4.4 ความสัมพันธ์ของบุคลากรในองค์กร (Interpersonal Relationship) เน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชากับผู้ปฏิบัติงาน การปฏิบัติต่อกันระหว่างบุคลากรภายในองค์กร มีวัฒนธรรมองค์กรอะไรบ้างที่เป็นการเสริมสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขององค์กร เช่น

การท้าทายซึ่งกันและกัน การให้คำปรึกษาหารือ การแนะนำพบปะพูดคุยกับผู้บริหารเยี่ยมชมชั้นเรียน หรือที่ทำงานรวมถึงประเพณีปฏิบัติที่เสริมสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกัน

5. ทฤษฎีการบริหารแบบระบบราชการ(Bureaucracy Theory) ซึ่งเป็นระบบการบริหารที่มีขั้นตอน และอาศัยลำดับขั้นการบังคับบัญชา แมค เวเบอร์(Max Weber) ได้กล่าวถึงลักษณะของระบบราชการไว้ดังนี้

5.1 แบ่งงานเป็นส่วนหรือฝ่าย(Division of Work) เพื่อความสะดวกในการบริหารและสามารถจัดกลุ่มคนที่มีถนัดเข้ารับผิดชอบงานได้ตรงกับความต้องการ

5.2 ยึดหลักการ (Principles of Working) อาศัยเหตุผลที่ถูกต้องและยุติธรรมไม่เอาเรื่อง ส่วนบุคคลมาตัดสินใจ ผู้บริหารต้องสร้างหลักการที่เป็นจริงกับธรรมชาติ ไม่ขัดต่อระเบียบประเพณี มีความโปร่งใส และทุกคนยอมรับได้ มีความเป็นกลางซึ่งเป็นหลักการโดยทั่วไปหรือเป็นสากล

5.3 อาศัยการบังคับบัญชาเป็นลำดับ (Hierarchy of Command) จากระดับบนลงล่าง มีการแบ่งสายงานเป็นลำดับขั้นแต่ละขั้นมีผู้บริหารหรือหัวหน้างานรับผิดชอบการสั่งการจึงต้องอาศัยการลำดับขั้นเพื่อไม่ทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้ปฏิบัติเป็นการรักษาความเป็นเอกภาพในการสั่งการ

5.4 มีกฎเกณฑ์และแบบแผน (Regulations) การบริหารต้องมีระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการปฏิบัติงานในระบบราชการจึงต้องยึดระเบียบเป็นสำคัญ เพื่อสร้างมาตรฐานที่ตรงกันในระบบเดียวกัน ทุกคนในองค์กรต้องยึดระเบียบและแบบแผนที่ได้ถูกกำหนดขึ้น และเป็นที่ยอมรับโดยผ่านความเห็นชอบของผู้บริหารระดับสูงมาแล้ว

5.5 จัดคนเข้าสู่ตำแหน่งโดยระบบคุณธรรม(Merit System for Personnel Recruitment) การคัดเลือกและการสรรหาบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานต่างๆ ต้องอาศัยวิธีการที่ยุติธรรม เช่น การสอบ การสรรหา การคัดเลือก การพิจารณาคุณสมบัติที่กำหนดไว้ในตำแหน่งนั้นๆ การพิจารณาและประสบการณ์ เป็นต้น

5.6 ยึดหลักประสิทธิภาพคนต้องได้รับประสบการณ์มาก่อน (Efficiency and Effectiveness) การสร้างคนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจะส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้นในองค์กรจำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีความรู้ ประสบการณ์ อาศัยการศึกษา ฝึกอบรมการดูงานและการได้ปฏิบัติงานที่ตรงกับความถนัดพร้อมทำให้การบริหารประสบความสำเร็จ

5.7 การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (Continuation) เป็นการบริหารที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นระบบราชการที่ต้องบริการประชาชน ข้าราชการเป็นผู้แทนของรัฐคอยให้ความสะดวกและแก้ปัญหาให้กับผู้รับบริการ ดังนั้นหน้าที่ความรับผิดชอบในระบบราชการจึงต้องทำอย่างต่อเนื่องและบริการอย่างทั่วถึงทุกคนในสังคม

จากแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการซึ่งปฏิบัติอยู่ในสถานศึกษาสามารถนำทฤษฎีทางการบริหารเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับองค์กรและเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลนำไปสู่การพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการขององค์กรในที่สุด

หลักการบริหาร

การบริหารเป็นแนวคิด (Concept) หมายความว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปตามการยอมรับของคน แนวคิดอย่างหนึ่งเคยเป็นที่ยอมรับของคน ต่อมาคนไม่ยอมรับแนวคิดนั้นแต่ไปยอมรับแนวคิดอีกอย่างหนึ่ง แนวคิดนั้นก็เปลี่ยนแปลงไปบุคคลสำคัญที่กำหนดหลักการบริหารขึ้นมาก็คือ เฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol) ซึ่งได้กำหนดหลักขึ้นมา 2 เรื่อง คือ หน้าที่ทางการบริหารกับหลักการบริหาร ฟาโยล ได้กำหนดหน้าที่ทางการบริหาร (Management Function) ไว้เป็นหน้าที่ 5 หน้าที่ ในปัจจุบันก็ยังยึดหน้าที่นี้อยู่ คือ การวางแผนจัดองค์กร การสั่งการ การประสานงานและการควบคุม ส่วนหลักการบริหารได้กำหนดไว้ดังนี้ (เสนาะ ตีเขาวัว 2543: 47-48)

1. การแบ่งงานกันทำ (Decision of Labor) ตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแต่ละคน
2. อำนาจสั่งการ (Authority) ซึ่งเป็นสิทธิที่จะออกคำสั่งตามความรับผิดชอบ
3. ระเบียบวินัย (Disciplinary) พนักงานต้องเชื่อฟังคำสั่งและกฎข้อบังคับขององค์กร
4. คำสั่งเป็นอย่างเดียวกันหรือความเป็นเอกภาพของการบังคับบัญชา (Unity of Command) พนักงานทุกคนต้องรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาคนเดียวกัน
5. ทิศทางการทำงานอย่างเดียวกัน (Unity of Direction) คนในองค์กรมีเป้าหมายอย่างเดียวกันในการทำงาน
6. ผลประโยชน์ของพนักงานเป็นรองผลประโยชน์ขององค์กร (Subordination of Individual Interest to the General Interest) ผลประโยชน์ขององค์กรต้องมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว
7. หลักการจ่ายค่าตอบแทน (Remuneration) พนักงานต้องได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม
8. การรวบอำนาจ (Centralization) ความเหมาะสมระหว่างรวบอำนาจ และการกระจายอำนาจ
9. สายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา
10. ความมีระเบียบ (Order) การใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร

11. ความเท่าเทียมกัน (Equity) ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติต่อพนักงานอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

12. ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of Tenure) กำหนดหลักในการบรรจุแต่งตั้งและเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งพนักงาน

13. หลักความคิดริเริ่ม (Initiative) ส่งเสริมพนักงานให้มีความคิดในการทำงานด้วยตนเอง

14. หลักความสามัคคี (Esprit de Corps) ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพนักงาน จากหลักการบริหารทั้ง 14 ข้อ ของฟายโพล สามารถสรุปได้เป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุมงาน ส่วนหลักการบริหารของ กูลิค และเออร์วิค (บุญมี แก้วห้า ประการ, 2540: 12; อ้างอิงจาก Gulick and Urwick, 1937: 13) ได้กำหนดขั้นตอนการบริหารเรียกว่า POSDCORB ซึ่งประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) คือ การวางแผนการทำงานไว้อย่างกว้าง ๆ ก่อนการปฏิบัติจริง

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งต่าง ๆ และการแสดงโครงสร้างของการบริหารงานไว้อย่างชัดเจน

3. การบริหารงานบุคคล (Staffing) คือ การจัดบุคลากรเข้าทำงานหรือการบริหารงานบุคคลนั่นเอง

4. การสั่งการ (Directing) คือ การวินิจฉัยสั่งการให้บุคลากรปฏิบัติงานตามคำสั่ง

5. การประสานงาน (Co-ordinary) คือ การประสานงานระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การรายงาน (Reporting) คือ การรายงานให้ทราบผลหรือความเคลื่อนไหวของการทำงาน เป็นการติดต่อกันทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติ

7. การงบประมาณ (Budgeting) คือ การทำงานงบประมาณหรือบัญชีการใช้จ่ายให้ชัดเจนและรัดกุม

สรุปได้ว่า การบริหารในฐานะที่เป็นวิชาการสาขาหนึ่ง มีการจัดระเบียบให้เป็นระบบของการศึกษา มีองค์แห่งความรู้ หลักการและทฤษฎีที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ ดังนั้นการที่ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการบริหารของสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักและเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของงานวิชาการไว้ดังนี้

หวน พิณรุฬห์ (2548: 9) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ทำแผนการสอนการปรับปรุงการเรียนการสอนการใช้สื่อการสอนการประเมินผลการวัดผลและการนิเทศการสอน

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2545: 9) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมในงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักให้เกิดการปรับปรุง พัฒนา และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการในการวางแผนกำหนดบทบาทหน้าที่ การควบคุมและติดตามการดำเนินงานทางวิชาการและการจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องใช้เวลาในการบริหารให้มากกว่างานอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารทุกคนควรให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้บริการทางวิชาการ ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการโดยทำงานร่วมกับผู้สอนกระตุ้นเตือนให้คำแนะนำและประสานงานให้ผู้สอนทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการสอน การวิจัยและการบริการวิชาการ(ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. 2549: 2) โดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภท พบว่า

- 1) การบริหารงานงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40
- 2) การบริหารงานบุคคล คิดเป็นร้อยละ 20
- 3) การบริหารงานงานกิจกรรมนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20
- 4) การบริหารงานการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5
- 5) การบริหารอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5
- 6) การบริหารงานสัมพันธ์กับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 5
- 7) การบริหารงานทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

อุทัย บุญประเสริฐ (2540: 25) กล่าวถึง ความสำคัญของงานวิชาการว่า เป็นงานหลักเป็นงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบเป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา และมีหลักสูตรซึ่งเป็นส่วนสำคัญของงานวิชาการที่จะตอบสนอง และสนับสนุนงานวิชาการได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542: 4) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญ อย่างยิ่งและจัดเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการมากกว่างานในด้านอื่นๆ เพราะจะทำให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน การพัฒนาการบริหารวิชาการจึงเน้นที่การเปลี่ยนแปลง การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ซึ่งไม่ใช่งานประจำ ซึ่งผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นผู้คอยกระตุ้นและควบคุม กำกับ ติดตาม กระบวนการต่างๆ ภายในโรงเรียนให้มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โรงเรียนใดที่มีการพัฒนางานอยู่เสมอ สามารถบ่งบอกถึงลักษณะผู้บริหารในโรงเรียนนั้นได้เป็นอย่างดี

หลักการบริหารงานวิชาการ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์(2549: 22-25) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการได้ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ(Quality Management) เป็นการบริหารงานเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัด คือ ผลผลิตและกระบวนการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคลากรและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการตรวจสอบคุณภาพและการประกันคุณภาพ

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอตลอดเวลา โดยทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วมเสนอแนะ ปรับปรุงและพัฒนา หลักการมีส่วนร่วมต้องการให้ทุกคนได้ร่วมกันทำงาน ซึ่งลักษณะของงานวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการ ซึ่งจะมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ(3-E) ได้แก่ ประสิทธิภาพประสิทธิผล และการประหยัด

1) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรในขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ มีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์และเทคนิควิธี ต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

2) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Output) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถมีทักษะเพิ่มขึ้นรวมทั้งการคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมักใช้คำสองคำนี้ควบคู่กัน คือ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3) หลักประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การลงทุนน้อยการใช้กำลังหรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรทางการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ดังนั้น การลงทุนในทางวิชาการจึงต้องคำนึงถึงความประหยัดด้วยเช่นเดียวกัน ผู้บริหารจะใช้กลวิธีอย่างไรในการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพโดยอาศัยความประหยัดบุคลากร งบประมาณ วัสดุ เทคโนโลยี และใช้เวลาน้อย

4. หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การกำกับที่ดี การดูแลอย่างดี (ซุมส์กดี อินทร์รัช, 2549: 24-25; อ้างอิงจาก เกษม วัฒนชัย 2546: 20-21) ประกอบด้วยสี่ประการดังนี้

1) เป้าหมายต้องสอดคล้องต่อความต้องการ หรือความจำเป็นของสังคมหรือชุมชน (Relevance) สถานศึกษาต้องทำในสิ่งที่สอดคล้องกับประโยชน์ของผู้เรียน ประโยชน์ของสังคมชุมชน

2) มีความโปร่งใส (Transparency) กระบวนการบริหารต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ อธิบายได้ด้วยเหตุผล และมีความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย

3) ทุกขั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบ (Accountability) มีผู้ยอมรับในผลของการกระทำและพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาให้ได้

4) กระบวนการบริหารต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และได้ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง มีการวางแผนงาน มีการปฏิบัติตามแผน มีการติดตามและประเมินผล และมีการปรับปรุงพัฒนาผลที่ได้รับคุ้มค่ากับการลงทุนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ

5. หลักความเป็นวิชาการ (Academic) หมายถึง ลักษณะที่ ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผลประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษาและหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการต่างๆ เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญ ก่อให้เกิดลักษณะความเป็นวิชาการที่ต้องอาศัยองค์ความรู้เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า งานวิชาการ เป็นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ขอบข่ายงานวิชาการ

งานวิชาการมีขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ และการศึกษาของผู้เรียนหรือผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ เจตคติและทักษะในด้านต่างๆ โดยกำหนดไว้เป็นหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างสื่อและนวัตกรรม การวัดผลและประเมินผล

การบริหารหลักสูตร การนิเทศภายในและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 32) ได้กำหนดกรอบงานด้านวิชาการเพื่อกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาให้มีความอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา และชุมชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีขอบข่ายงานและภารกิจดังนี้

1. งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รัชย์ (2549: 8-9) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการซึ่งสามารถกำหนดเป็นงานหลักที่สำคัญได้ 6 กลุ่มงานดังนี้

1. งานหลักสูตร และงานพัฒนาหลักสูตร
2. การบริหารหลักสูตร
3. งานสื่อและนวัตกรรม
4. งานวัดผลและประเมินผล
5. งานนิเทศภายใน
6. งานส่งเสริมวิชาการ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดขอบข่ายแนวทางการพัฒนางานวิชาการทั้ง 6 ด้านของชุมศักดิ์ อินทร์รัชย์ ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1. งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นศัพท์ทางการศึกษาและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1272) กล่าวว่า หลักสูตร เป็นเนื้อหาสาระสำคัญและกิจกรรมต่างๆ ที่สนองวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่พึงประสงค์

วิชัย ประสิทธิ์วิฑูริเวชช์ (2542: 44) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน โดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอนกำหนดไว้ในเอกสารเพื่อเป็นแผนแม่บทในการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น

ธีรารัง บัวศรี (2542: 7) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหา กิจกรรม และ มวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

นอกจากนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 40) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้
2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น
3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

จากความหมายสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ เนื้อหา หรือ กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นไว้เป็นแบบแผนแม่บท ที่จะจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษา และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญของหลักสูตร

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546: 17) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเบ้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา

3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
 4. ในระดับสถานศึกษาหลักสูตรจะให้แนวทางปฏิบัติแก่ครู
 5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
 6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่า ผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง
 7. หลักสูตรเป็นเครื่องมือกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่นเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
 8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปตามด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร
 9. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร
 10. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติกรรม ทักษะ และเจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ในสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง
- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2543: 38) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรดังนี้
1. งานด้านหลักสูตรและการสอนทำให้การศึกษาดำเนินไปคู่เป้าหมายที่วางไว้
 2. งานด้านหลักสูตร ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย
 3. หลักสูตร เปรียบเสมือน แบบแปลนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรบอกไว้ว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้ อะไรเป็นวัสดุและอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ
- สรุปได้ว่า หลักสูตร มีความสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษาเปรียบเสมือนแบบแปลนหรือแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

องค์ประกอบของหลักสูตร

นักการศึกษาและนักวิชาการได้แสดงถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้แตกต่างกันดังนี้
 ชำรง บัวศรี(2542: 8-9) องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรมีดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา(Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร(Curriculum Aims) หมายถึงผลส่วนร่วมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากได้เรียนวิชานั้นแล้ว

5. เนื้อหา(Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้(Instructional Strategies) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถหลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดได้

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน(Instruction Objective) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แผ่นวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีและอื่นที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

โบแฮมป์ (ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. 2549: 48; อ้างอิงจาก Beauchamp. 1975: 107) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ประการดังนี้

1. เนื้อหา
2. จุดมุ่งหมาย
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรนั้น ควรประกอบด้วย จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาวิชา การนำหลักสูตรไปใช้ และการวัดประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ถือเป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นเครื่องมือหรือทิศทางใน การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ครูสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเกิดขึ้น

การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรมาจากคำภาษาอังกฤษว่า Curriculum Development ซึ่งมีลักษณะ เช่น การทำหลักสูตรที่มีอยู่ให้ดีขึ้น หรือการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ มีนักวิชาการให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ซุมส์คัตตี อินทร์รักษ์ (2549: 59) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามที่พึงประสงค์ของสังคมนำการพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นด้วยความจำเป็นดังนี้

1. ความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี
2. ปรัชญาการศึกษาที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย จากเดิมที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ต้องเปลี่ยนเป็นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการเรียนรู้อาศัยประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้ปฏิบัติทดลองฝึกงาน และเน้นกระบวนการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ให้เรียนรู้อย่างหลากหลายตามศักยภาพของผู้เรียน

3. ความต้องการของผู้เรียน ปัจจุบันผู้เรียนต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายต่อตนเองมากขึ้น การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อความอยู่รอดและความสงบสุขของชีวิต

4. ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เป็นความจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของผู้เรียนในชุมชน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม รู้จักรับผิดชอบรู้จักหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

5. การพัฒนากระบวนการและรูปแบบทางการศึกษาทำให้การจัดเนื้อหา วิธีการสอน รวมทั้งการวัดผลและประเมินผลต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วย เช่น การจัดการศึกษาทางไกล การศึกษด้วยตนเอง การใช้บทเรียนสำเร็จรูปการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การศึกษาระบบทบทวนแก้ปัญหา เป็นต้น การปรับปรุงเนื้อหา จุดประสงค์หลักสูตร การกำหนดวิธีการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลย่อมต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

บรรพต สุวรรณประเสริฐ(2544: 14) ได้ให้ความหมายว่าการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลยและรวมถึงการผลิตเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ใช้อยู่ในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมหรือสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายๆ ฝ่ายทั้งนี้ต้องคำนึงถึงคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

การจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นบุคคลที่สำคัญ ที่จะทำให้ การปฏิบัติภารกิจในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย การจัดการ เรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร นักการศึกษาได้เสนอบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์(2549: 98) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารไว้ ดังนี้

1. การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรไว้ล่วงหน้า เพื่อจะได้ให้คำแนะนำแก่ผู้สอนและวางแผนในการเตรียมการดำเนินการใช้หลักสูตร
2. จัดเตรียมบุคลากรโดยการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับ เรื่องหลักสูตรและแนวการสอนตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอนใน โรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ
3. จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถตามความถนัดและความสนใจ เพื่อจะได้จัดมวลประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ให้บริหารและสนับสนุนการสอนของครู โดยการจัดหาเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพ สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น การจัดห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ครูและ นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ โดยคำนึงถึงคุณภาพ ประโยชน์และความสะดวกสบายในการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอนเป็นหลัก
5. ดำเนินการนิเทศ ติดตามผลประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้ เทคนิควิธีและเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้
6. สร้างขวัญกำลังใจตลอดจนส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างเหมาะสม และยุติธรรมโดยยึดระบบคุณธรรมเป็นหลัก
7. ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองและประชาชน ในชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้สึก ที่ดีต่อหลักสูตร และรับความร่วมมือที่ได้จากบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยวิธีการและสื่อที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ เนื้อหา หรือกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนด ขึ้นไว้เป็นแผนแม่บท ที่จะจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีพฤติกรรม ที่ดีพึงประสงค์ ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข จึงเห็นได้ว่า หลักสูตร มีความสำคัญมาก ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้อง ศึกษาศึกษาและทำความเข้าใจ ในหลักการ จุดหมายและ โครงสร้างของหลักสูตรให้มากที่สุดนอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องจัดหาเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ เพื่อให้ทุกคนสามารถ

เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหลักสูตรของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2. การบริหารหลักสูตร

ความหมายของการบริหารหลักสูตร

หลักสูตรจะไม่มีคามหมายใดๆ ถ้าหากผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาไม่นำไปใช้ ปล่อยให้ เป็นเพียงข้อความที่อยู่บนคู่มือหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็อาจประสบความสำเร็จ ขึ้นได้ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549: 110-111) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัด กิจกรรมต่าง ๆ ที่นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สามารถพัฒนาความรู้เจตคติและ ทักษะ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 60) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตร แบ่งเป็น ๒ ขั้นตอน คือ การเตรียมการหลักสูตร การดำเนินการ เกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2553: 1) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร เป็นการกระจายอำนาจความ รับผิดชอบออกไปให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อส่วนกลางได้กระจายอำนาจในการ จัดทำหลักสูตรมายังสถานศึกษาย่อมเป็นความรับผิดชอบ และบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะจัดทำ และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ดีที่สุด ดังนั้นการบริหารหลักสูตรจึงมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบทุกๆ ด้าน ทั้งในการวางแผน งานหลักสูตร การจัดระบบข้อมูลโรงเรียนเอกสารหลักสูตรที่ถูกต้อง ชัดเจนผู้สอนมีคุณภาพและเข้าใจ หลักสูตรอย่างดี ผู้เรียนมีความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานและคุณธรรม มีทรัพยากรสนับสนุนที่ดีและ เพียงพอ มีระบบที่ปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ บรรยาการทางวิชาการเอื้อต่อการแสวงหาความรู้ และมีระบบ ติดตามและประเมินผล

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การกระจายอำนาจความรับผิดชอบ โดยมี กระบวนการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่นำหลักสูตรไปใช้สามารถพัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมผู้เรียนตามที่กำหนด ไว้ในหลักสูตร ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ผู้บริหาร ครู บุคลากร หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องรู้ เข้าใจในเรื่องหลักสูตรและเห็นความสำคัญของการนำหลักสูตรไป ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

กระบวนการบริหารหลักสูตร

การดำเนินงานด้านหลักสูตรมีขั้นตอนต่าง ๆ อานาจจันทร์แป้น (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. 2549: 111; อ้างอิงจากอานาจ จันทร์แป้น 2532: 111-118) แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situation Analysis) หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ผู้เรียน บุคลากรอาคารสถานที่ งบประมาณและการจัดการเรียนการสอน
 2. การวางแผน (Planning) หมายถึง การใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สถานการณ์มาจัดวางแผนหรือจัดโครงการต่าง ๆ
 3. การดำเนินการ (Implementation) หมายถึง การดำเนินงานตามแผนหรือโครงการที่วางไว้ โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะเตรียมการและระยะดำเนินการ
 4. การประเมินผลและการรายงานผล (Evaluation and Reporting) หมายถึง การประเมินการดำเนินการว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป
- สำหรับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 31-32) แบ่งขั้นตอนในการบริหารหลักสูตรไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการได้แก่
 - 1.1 การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้
 - 1.2 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
 - 1.3 การเตรียมความพร้อม เช่น ครูผู้สอน ผู้นิเทศและสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 1.4 ตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน
 - 1.5 ตรวจสอบการยอมรับจากสังคม
 - 1.6 จัดโครงสร้างของหน่วยงาน
2. ขั้นดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรได้แก่
 - 2.1 ประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
 - 2.2 ปฐมนิเทศนักเรียน
 - 2.3 จัดทำคู่มือครู
 - 2.4 จัดตารางสอน
 - 2.5 จัดครูเข้าสอน
 - 2.6 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 2.7 การฝึกงาน
3. ขั้นประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพื่อพิจารณาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ และเพื่อใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงเกี่ยวกับ หลักสูตร ดังนั้นการ

บริหารหลักสูตรจึงต้องประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการวางแผนหลักสูตร ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ และขั้นตอนการประเมินผลหลักสูตร

สรุปได้ว่า กระบวนการในการบริหารหลักสูตรนั้นเป็นภารกิจหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องตระหนักและ ต้องจัดให้มีขึ้นด้วยเหตุที่ว่า ถ้าหาก โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาแล้ว ไม่นำหลักสูตรไปใช้ก็จะไม่เกิดประโยชน์ใด

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในด้านการบริหารหลักสูตร

องค์การ อินทรมพรรษ์ (เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ. 2541: 21; อ้างอิงจาก องค์การ อินทรมพรรษ์ 2526: 173) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารหลักสูตรไว้ว่า

1. ต้องมีความเข้าใจในหลักสูตรอย่างชัดเจน และจำเป็นต้องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับสื่อการเรียนการสอนและวัสดุประกอบอื่น ๆ

2. ต้องเป็นผู้นำในการนำหลักสูตรไปใช้

3. ต้องเป็นผู้เสริมขวัญกำลังใจแก่ครู

4. ต้องจัดการด้านการบริหารการใช้หลักสูตรแก่บุคลากรในสถานศึกษา

5. ต้องจัดประชุมเพื่อวางแผนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดดำเนินการ

6. ต้องประสานงานการดำเนินการใช้หลักสูตร

7. ติดตามผลการปฏิบัติงานและนิเทศ

8. ประชาสัมพันธ์

9. ส่งเสริมกิจกรรมหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(วิรวรรณ เทพรักษ์. 2543: 27; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2538: 17) กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการบริหารหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพดังนี้

1. จัดอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรและวิธีการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผลรวมทั้งประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบ เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริมให้การใช้หลักสูตรเกิดผลดียิ่งขึ้น

2. จัดทำแผนการเรียนการสอน ตารางสอนเพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างราบรื่น

3. จัดครูเข้าสอนตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและมอบหมายให้มีครูอีกจำนวนหนึ่งเป็นครูฝ่ายบริหารหลักสูตร

4. จัดเตรียมสถานที่ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียน ห้องสมุดห้องวิชาการต่าง ๆ

5. ต้องคอยดู และนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยเยี่ยมและสังเกตการสอนเป็นครั้งคราว เพื่อทราบปัญหา จะได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาช่วยเหลือตามครูต้องการ
6. หาวิธีการส่งเสริมความรู้แก่ครูด้วยวิธีต่างๆ เช่น ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งครูไปดูงานสังเกตการสอนในสถานศึกษาอื่น จัดหนังสือและแนะนำหนังสือให้อ่าน รับวารสารวิชาการ แต่ก่อนอื่นผู้บริหารโรงเรียนต้องแสดงตนให้ประจักษ์ว่า เป็นผู้ดำเนินการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ
7. ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ ภายนอก รวมทั้งประชาสัมพันธ์กิจการต่างๆ ของสถานศึกษาให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อจะได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตรให้เกิดผลดี
8. พยายามสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู เพื่อประสิทธิผลของงาน เช่น มอบหมายงานให้รับผิดชอบตามความสามารถและทั่วหน้ากัน วางตนเสมอตนเสมอปลาใจเกียรติแก่ครู แสดงตนเป็นผู้ปกป้องผลประโยชน์ของครู พิจารณาความดีความชอบด้วยความเป็นธรรม โดยดูคุณภาพของผลงาน
9. พยายามส่งเสริมสนับสนุนให้กิจกรรมหลักสูตรมีขึ้นอย่างเหมาะสม เช่น จัดตั้งชุมนุมวิชาการต่างๆ ชุมนุมกีฬาฯลฯ
10. พยายามจัดหาวัสดุและส่งเสริมอำนวยความสะดวกให้ครูทำสื่อการสอน
 - อภา บุญช่วย (2537: 38-40) ได้อธิบายถึงแนวปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารหลักสูตร ดังนี้
 1. จัดให้มีปรัชญาและเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน
 2. จะต้องมีการกำหนดนโยบายทางด้านวิชาการของโรงเรียนไว้ให้ชัดเจน และแจ้งให้ครูทุกคนได้ทราบและเข้าใจ
 3. ต้องทำความเข้าใจองค์ประกอบและ โครงสร้างการศึกษาที่มีขึ้นภายในสถานศึกษาทั้งหมดและชี้แจงให้ครูทุกคนเข้าใจ
 4. เข้าใจหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตรและมีการฝึกอบรมให้มีความรู้ในด้านนี้ให้ได้ทุกคน
 5. จัดให้มีและทำเอกสารหลักสูตรที่ครูจะต้องใช้ในสถานศึกษา เช่น หลักสูตร ใ้โครงการสอน แผนการสอน หนังสือเรียน คู่มือหนังสือเรียนหนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบ
 6. การคัดเลือกและใช้ครูให้ถูกต้องตามความถนัด ความสามารถและวิชาการที่ได้ศึกษาและให้เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน

7. จัดให้มีและอำนวยความสะดวกในด้านอาคารสถานที่และสื่อการสอน เช่น ห้องสมุดห้องปฏิบัติการต่าง ๆ วัสดุอุปกรณ์และการใช้วัสดุท้องถิ่นในการผลิตสื่อการสอน
8. ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการพัฒนาครูด้านการสอน
9. ก่อนเปิดภาคเรียนสัก 2 สัปดาห์ ควรมีการประชุมครูชี้แจงหลักสูตรแผนการสอน จัดประชุมปฏิบัติการ เกี่ยวกับการสอนและปัญหาการสอน จัดทำวัสดุอุปกรณ์และอาจมีการสาธิตการสอนแลกเปลี่ยนความรู้กัน
10. การจัดการการสอน มีความสำคัญมากประการหนึ่ง หลักสูตรได้กำหนดคาบเวลาไว้แล้ว
11. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญมาก
12. จัดโครงการสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่เรียนอ่อนและการสอนเสริมเด็กเรียนเร็ว
13. รู้จักประเมินหลักสูตร โดยประเมินจาก ผลการศึกษาของผู้เรียนที่ผู้สอนวัดผลได้เป็นประจำ การใช้แผนการสอนของผู้สอน ติดตามผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลต่อการใช้หลักสูตร เช่น อาคารสถานที่ ผู้สอน เครื่องอำนวยความสะดวกต่อแวดล้อม ฯลฯ

สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ในฐานะผู้นำทางวิชาการ มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารหลักสูตร จำเป็นต้องศึกษาเอกสารหลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตร ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ สามารถให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่ครูผู้สอน รวมทั้งผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองและครูผู้สอนให้มีความรู้ในเรื่องหลักสูตรอย่างเสมอตลอดจนมีการนิเทศติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

3. งานสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

ความหมายของสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ถือเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น เป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการ จัดหาบริหารและส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้สื่อการสอน ให้เหมาะสมกับแผนการสอน นักวิชาการได้ให้ความหมายแตกต่างกันดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 244) ให้ความหมายว่าสื่อการสอน (Instructional Media) หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียนอยู่ในรูปสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่

สิ่งพิมพ์ ก็คือ สื่อประเภทโสตทัศนอุปกรณ์(Audio-Visual Aids) หมายถึง วัสดุ เครื่องมือและวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

ซำรง บัวศรี (2542: 286) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหะหรือสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติตามจุดประสงค์การเรียนการสอนและตรงจุดหมายของหลักสูตร

ชนาธิป พรกุล(จินดา อุสมาน, 2549: 42; อ้างอิงจาก ชนาธิป พรกุล 2543: 100-101) ได้อธิบายถึงนวัตกรรมการเรียนการสอน(Educational Innovation) คือ นวัตกรรมการสอนเป็นสิ่งที่นำเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นวัตกรรมที่นำมาใช้อาจมีผู้คิดค้นขึ้นก่อนแล้ว หรือคิดค้นขึ้นใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ นวัตกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นแนวคิดหรือวิธีการ เช่น รูปแบบการสอน การสอนแบบจุลภาคการเรียนรู้แบบร่วมมือ หรือสื่อการเรียนการสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ ชุดการสอน เป็นต้น

สรุปได้ว่า สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุสิ่งพิมพ์หรือเอกสารที่ใช้ประกอบคู่มือ แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ้างอิง โสตทัศนอุปกรณ์ การใช้สื่อดาวเทียม โทรศัพท์ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนรวมถึงวิธีการหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอน ที่ช่วยให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จนทำให้ผู้เรียน เกิดความสนใจ เรียนรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้น เกิดความเข้าใจเนื้อหามากขึ้น สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติผู้เรียนตามจุดหมายของหลักสูตร

ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

สื่อการสอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อำภา บุญช่วย(2537: 122-123) จำแนกประเภทของสื่อเป็น ๒ ประเภทดังนี้

1. สื่อประเภทวัสดุ (Software) บางครั้งเรียกว่าสื่อเล็ก (Small Media) เป็นสื่อที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ เสียงและตัวอักษรในรูปแบบต่างๆ ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้วัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนนี้ จำแนกออกเป็นประเภทคือ

1.1 วัสดุที่เสนอเรื่องราวหรือความรู้ได้ด้วยตัวมันเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดๆ ในการนำเสนอเรื่องราวได้ กระดานชอล์ก กระดานผ้าสำลี โปสเตอร์ ภาพเขียน ภาพถ่าย แผนภาพ แผนภูมิ กราฟ การ์ตูน ของจริง ของจำลอง บัตรคำ เป็นต้น

1.2 วัสดุที่ต้องอาศัยเครื่องมือกลไก(Software) เป็นตัวนำเสนอเรื่องราวหรือความรู้ได้แก่ แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง फिल्मสตริป เทปบันทึกภาพ

2. สื่อประเภทเครื่องมือหรือโสตทัศนูปกรณ์ (Hardware) บ้างครั้งเรียกว่า สื่อใหญ่ (Big Media) ซึ่งเป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังครู และนักเรียนต้องอาศัยวัสดุมาใส่ในตัวของมัน สื่อประเภทนี้ ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องรับโทรทัศน์ โทรทัศน์วงจรปิด เครื่องเล่นแผ่นเสียง เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการ (Technique or Method) หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ครูหรือนักเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน ในบางครั้งการเรียนการสอนต้องอาศัยเทคนิค บางประการเข้าช่วยจึงทำให้การเรียนรู้ได้ผลดีจะใช้เพียงวัสดุหรือเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างก็ยังไม่เพียงพอ ต้องอาศัยสื่อการสอนต่อไปเพื่อ

- 3.1 การเล่นเกม
- 3.2 การแสดงบทบาทสมมติ
- 3.3 การสาธิต
- 3.4 การศึกษานอกสถานที่
- 3.5 การแสดงนิทรรศการ
- 3.6 การทดลอง
- 3.7 นิทรรศการ
- 3.8 รายการโทรทัศน์
- 3.9 รายการวิทยุ ฯลฯ เป็นต้น

ประเภทของนวัตกรรมการเรียนการสอน

เมื่อการเรียนการสอนมีลักษณะเป็นระบบ ประกอบด้วยตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) การนำนวัตกรรมมาใช้จัดการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพให้กับระบบการเรียนการสอน

ธนธิป พรกุล (2543: 101-110) ได้จัดประเภทของนวัตกรรมการเรียนการสอนไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. นวัตกรรมที่ปรับปรุงทั้งระบบการเรียนการสอน
 - 1.1 รูปแบบวิธีการระบบ (The System Approach Media) ของ Dick และ Carey (1985)
 - 1.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบรับประกันผล
 - 1.3 การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning)

2. นวัตกรรมที่ปรับปรุงตัวป้อน
 - 2.1 แฟ้มงานของครู(Teaching Portfolio)
 - 2.2 การสอนเป็นทีม(Team Teaching)
 - 2.3 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.4 หลักสูตรเพศศึกษาและชีวิตในครอบครัว
3. นวัตกรรมที่ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน
 - 3.1 รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ(Cooperative Learning Model)
 - 3.2 การจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง(Child-Centered)
 - 3.3 การสอนแบบสตอรีไลน์(Storyline Approach) ของ Steve Bell (1967)
 - 3.4 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแคทส์(CATS)
4. นวัตกรรมที่ปรับปรุงผลผลิต
 - 4.1 การประเมินผลตามสภาพจริง(Authentic Assessment)
 - 4.2 การประกันคุณภาพการศึกษา

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้รับผิดชอบกิจการทั้งปวงของสถานศึกษา การที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพผู้บริหารต้องมีความเข้าใจและต้องเอาใจใส่ในทุกๆ ด้าน ในการนำสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนไปใช้ได้เหมาะสมนั้น อัมภา บุญช่วย(๒๕๓๗: 133-135) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ริเริ่ม ผู้บริหารนอกจากจะทำงานในสถานศึกษาแล้ว ยังต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกมากมาย ทำให้ได้รับความรู้ ความก้าวหน้าทางการศึกษาผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพมักจะมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มักจะเป็นผู้ที่ชวนขยายศึกษาหาความรู้และรับรู้ความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ๆ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรเป็นผู้ริเริ่มนำมาใช้ในสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นบุคคลที่จะช่วยให้ครูเห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการใช้สื่อการเรียนการสอน
2. เป็นผู้สนับสนุน ในกรณีที่ครูเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนใหม่ๆ ผู้บริหารควรจะเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือให้ครูสามารถใช้สื่อต่างๆ ได้โดยสะดวกราบรื่นซึ่งอาจจะเป็นการให้คำแนะนำปรึกษา จัดสรรทรัพยากรที่ต้องการใช้ นอกจากนี้ควรกระตุ้นให้ครูชวนขยายศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมครูไปรับการอบรมตามโอกาสอันควร หรือจัดทำเอกสาร วารสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้แก่ครู

3. การเป็นผู้ประสานงาน ผู้บริหารจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็น ครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา บุคลากรฝ่ายต่างๆ การประสานงานที่ดีจะช่วยให้เกิดความเข้าใจความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ส่วนการประสานงานภายนอก ผู้บริหารอาจติดต่อกับหน่วยงานทางการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย หน่วยงานเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อขอความรู้ความช่วยเหลือทางเทคนิควิธีการ และการขอความช่วยเหลือทั้งทางด้านวัสดุและบุคลากร

4. เป็นผู้ประเมินผล ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่วางแผนการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนว่าได้ผลดีอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้างบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด การประเมินผลจะทำให้ทบทวนข้อมูลเพื่อจะได้ช่วยครูในการปรับปรุงการใช้สื่อในโอกาสต่อไป

สรุปได้ว่า สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนถือเป็นอุปกรณ์และวิธีการที่ช่วยให้ครู จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องร่วมมือกันส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อและนำรูปแบบการสอนใหม่ๆ การพัฒนาการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. งานวัดผลและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้ทำให้ทราบถึง มาตรฐานของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบว่า นักเรียนมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือไม่เพียงใด (รุจิรี ภูสาระ. 2546: 130-131) ได้ให้คำ นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

Assessment หมายถึง การพิจารณาพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้เรียนหรือกลุ่ม ผู้เรียนการพิจารณาดังกล่าวครูนำมาใช้ตัดสินใจการเปลี่ยนแปลงของนักเรียน อันเนื่องมาจากการสอนของ ครูและเพื่อนำมาใช้พิจารณาขยายผลการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ

Measurement เป็นส่วนหนึ่งของ Assessment เป็นการวัดเชิงปริมาณเกี่ยวกับ ความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หรือเกี่ยวกับคุณลักษณะบางประการที่สามารถ วัดในเชิงปริมาณได้ ดังนั้น ความหมายของ Assessment จึงกว้างกว่า Measurement เนื่องจากมีการ เปลี่ยนแปลงภายในตัวผู้เรียนซึ่งไม่อาจใช้ Measurement วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความหมายของ Assessment จึงสามารถวัด ผู้เรียนตามธรรมชาติ ในด้านข้อมูลเชิงคุณภาพได้ เช่น ความสามารถทาง คณิตศาสตร์สามารถวัดได้โดย Measurement (การให้คะแนน) แต่ทักษะทางสังคมที่เพิ่มขึ้นมักจะวัดใน เชิงคุณภาพ(การวิจารณ์) ซึ่งเรียกว่าเป็น Measurement

การประเมินผล (Evaluation) เป็นการรวบรวมผลจาก Assessment แต่มีการเพิ่มเติม การตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่ต้องการในตัวเด็ก จากเหตุผลที่ Assessment จึงเป็นการกระทำ

ก่อนที่จะมีการประเมินผล ดังนั้น การประเมินผลจึงมุ่งที่จะตัดสินเกี่ยวกับธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลง ในตัวของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสามารถนำมาใช้ในการปรับหลักสูตร

ความหมายของการวัดและประเมินผล

นักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล แตกต่างกันได้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ(จินดา อุสมาน 2549: 57; อ้างอิงจาก กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 24-25) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนรวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้เพิ่มเติมตามศักยภาพ

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ(ชนาธิป พรกุล 2543: 92; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542: 24) ได้ให้ความหมายการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงไว้ ดังนี้ เป็นวิธีการที่สามารถค้นหาความสามารถ และความก้าวหน้าในการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้ ความคิด พฤติกรรม วิธีการปฏิบัติ และผลการปฏิบัติของผู้เรียน

ธำรง บัวศรี(2542: 257) จำแนกงานวัดผลและประเมินผลไว้ ดังนี้

การวัดผล หมายถึงการวัดคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นการวัดในด้าน ปริมาณหรือคุณภาพก็ได้ การวัดด้านปริมาณ ได้แก่ การวัดความยาว ความกว้าง ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร ความถี่ ความเร็ว ฯลฯ ส่วนในด้านคุณภาพก็ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การเรียน ระดับเชาว์ ปัญญา พฤติกรรม เจตคติ ฯลฯ

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อ ประโยชน์ในการประเมินค่าและตัดสินใจ

นภา หลิมรัตน์ (จินดา อุสมาน. 2549: 57; อ้างอิงจาก นภา หลิมรัตน์. 2544: 13) กล่าวว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับคำ(Term) ในเรื่องการวัดผลการประเมินผล คำ ดังนี้ คือ การวัดผลหรือการวัด หรือ Measurement หรือ Assessment มีความหมายว่า การจัดหาข้อมูล หรือจัดหาคะแนนจากหลากหลายวิธี ส่วนการประเมินผลคือการนำผลที่วัดได้มาตัดสินว่ามีคุณค่าอย่างไร

ไพศาล หวังพานิช(บุญมี แก้วห้าประการ2540: 37; อ้างอิงจาก ไพศาล หวังพานิช 2534: 21-24) อธิบายว่าการประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวัดผลการศึกษาโดยอาศัยผลจากการวัดเปรียบเทียบกับเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่วางไว้ แล้วตีค่าหรือสรุปว่านักเรียนคนนั้นจะมีระดับ

พัฒนาการทางการเรียนอย่างไร การประเมินผลการศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือ

1. มาตรฐาน หมายถึงเป้าหมายที่ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสิ่งที่จะประเมินว่าดี เหมาะสม ถูกต้องหรือควรมีคุณสมบัติอย่างไร
2. การวัดผล หมายถึงการตรวจสอบหาปริมาณการเรียนรู้ตลอดจนคุณสมบัติของผู้เรียนว่าพัฒนาการอยู่ในระดับใดเป็นข้อมูลหรือรายละเอียดเกี่ยวกับผู้เรียน
3. การตัดสิน หมายถึง การนำผลการวัดไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อบันทึกว่าผู้เรียนเป็นอย่างไรการตัดสินจะน่าเชื่อถือหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่กำหนดไว้

สรุปว่า การวัดและประเมินผล หมายถึงการจัดหาข้อมูลในเชิงคุณภาพของผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อบันทึกผลการเรียนของผู้เรียน ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพรวมทั้งประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนด้วย

รูปแบบการวัดและประเมินผล

हरररर नलवलषलर (2547 : 187-188) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ การประเมินการปฏิบัติและการประเมินตามสภาพจริงเป็นทางเลือกใหม่ของการประเมินผลการเรียนรู้และเน้นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันดังนี้

1. การประเมินการปฏิบัติ นำมาใช้เมื่อต้องการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีความสามารถที่จะทำงานให้สำเร็จหรือแสดงให้เห็นสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วการปฏิบัติเป็นสิ่งที่ต้องสังเกตและการประเมินว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด สิ่งสำคัญในการประเมินแบบนี้ คือ ข้อตกลงด้านระดับมาตรฐาน ของการปฏิบัติ และการปฏิบัติที่เป็นจริงนั้นจะต้องกระทำในสถานการณ์ที่เป็นจริง ตัวอย่างเช่น ถ้าสอนให้ผู้เรียนร้องเพลงให้ฟัง ในปัจจุบันนี้การประเมินการปฏิบัติจะถูกนำมาพร้อมกับแนวคิดการประเมินตามสภาพจริง คือ การประเมินตามสภาพจริงไม่เพียงแต่ต้องแสดงให้เห็นการเรีู้ขั้นเท่านั้น แต่ต้องแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรจริง ดังนั้น ความแตกต่างระหว่างคำสองคำนี้อยู่ที่สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ นั่นคือ ถ้าจะปรับปรุงการประเมินการปฏิบัติ ครูผู้สอนต้องจัดให้ผู้เรียนแสดงความสามารถในการใช้ความรู้ในสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตรจริง

2. การประเมินตามสภาพจริง เป็นรูปแบบทางเลือกของการประเมินผลที่กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติ โดยจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับสิ่งที่ครูผู้สอนและผู้เรียนปฏิบัติในห้องเรียน วิธีการประเมิน ได้แก่ การถามคำถามปลายเปิด การจัดนิทรรศการ การสาธิตการปฏิบัติ การทำแฟ้มสะสมผลงาน ผู้สอนจะต้องประเมินคุณลักษณะที่หลากหลายนอกเหนือ

จากการประเมิน การจำข้อมูลหรือการประเมินทักษะต่างๆ ครูผู้สอนจะต้องสอนแนวลึกมากยิ่งขึ้น เช่น เน้นสาระสำคัญ การแก้ปัญหา การวิเคราะห์และทักษะการคิดในระดับสูง

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในด้านการวัดและประเมินผล

อำภา บุญช่วย(2537: 162) กล่าวถึง หน้าที่ของผู้บริหารในด้านการวัดและประเมินผล คือส่งเสริมให้ครูรู้จักหลักการและวิธีการวัดผลและประเมินผล นอกจากนั้นตัวผู้บริหารต้องมีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลด้วย เพราะจะได้เข้าใจและสามารถแนะนำผู้สอน ได้ผู้บริหารจะต้องช่วยบริการและอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลต่างๆ โดยสรุปในแง่บริหารการจัดตประเมินผลการศึกษาที่มีความจำเป็นดังนี้

1. เพื่อทราบผลการเรียนของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขการเรียนของตนได้ ก่อนที่จะก้าวไปศึกษาบทเรียนใหม่
2. เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนชั้นเรียนและการจัดแบ่งผู้เรียนตามความสามารถ
3. เพื่อเป็นหลักฐานในการรายงานผลการเรียนรู้ให้ผู้ปกครองทราบ ทำให้ผู้ปกครองของตนและช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับสถานศึกษา
4. เพื่อประโยชน์ในการให้ประกาศนียบัตร เมื่อจบชั้นการศึกษาและแจ้งผลการเรียนให้สถาบันอื่น เช่นมหาวิทยาลัยที่ผู้เรียนจะไปเรียนต่อขอมาสถิตินั้นๆ ทางการศึกษาเป็นต้น
5. ช่วยให้ผู้ฝ่ายแนะแนวทราบข้อมูลของผู้เรียน จะได้ช่วยวิเคราะห์ความเด่นด้อยของผู้เรียน เป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล และเป็นแนวทางในการแนะแนวการเรียนอาชีพให้แก่ผู้เรียน
6. ช่วยให้ผู้ฝ่ายบริหาร ได้ทราบข้อมูลเพื่อปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางปรับปรุงส่งเสริมสภาพการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน และใช้เป็นข้อมูลในการปฐมนิเทศผู้สอนใหม่

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 200-201) ได้กล่าวถึง หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหาร โรงเรียนในด้านการวัดและประเมินผลดังนี้

1. กำหนดคอธิบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลในเรื่อง (1) ประเภทของข้อสอบที่ใช้วัดผล (2) ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ จำนวนครั้งที่สอบและการเก็บคะแนนสอบแต่ละครั้ง (3) มาตรฐานในการสอบวัดผล(4) การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบแก่ผู้ปกครอง
2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ เช่น เครื่องพิมพ์ เครื่องอัดสำเนาตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

3. พยายามส่งเสริมครูอาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดผลและประเมินผลโดยการจัดรฝีกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนนการประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนรายงานผลการสอบ

4. การจัดตารางสอบ ห้องสอบระเบียบในการสอบและการคุมสอบ

5. ควรมีการประเมินผลการสอน หากมีการบกพร่องจะได้หาทางแก้ไขต่อไปหรือเสนอแนวทางในการนำไปปรับใช้ในครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการค้นหาความสามารถของผู้เรียนจะทำให้ทราบว่าการเรียนการสอนได้ผลดีเพียงไรหรือบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและรับผิดชอบงานวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารควรศึกษาถึงหลักการ รูปแบบ กำหนดนโยบาย จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับการวัดและการประเมินผลให้ผู้สอนและบุคลากรฝ่ายต่างๆ นอกจากนั้นผู้บริหารควรติดตามตรวจสอบการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

5. งานนิเทศภายใน

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน มีส่วนสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ นับตั้งแต่เริ่มการวางแผนดำเนินงานหรือปฏิบัติงาน จนถึงขั้นการสรุปประเมินผลและการวิเษาะห้วิจัยเพื่อปรับปรุงงานวิชาการในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศมาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Supervision” ตามรูปศัพท์ หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาให้คำแนะนำและปรับปรุง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 261) ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้สอนและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นที่ไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ไวโลรัตน์ บุญศักดิ์ (สมศักดิ์ ด้านเดชา. 2544: 43; อ้างอิงจาก ไวโลรัตน์ บุญศักดิ์. 2536: 4) กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานและความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประสิทธิภาพอันสูงสุดในการเรียนของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงกระบวนการให้คำชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือ โดยการร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

ความหมายของการนิเทศภายใน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2543: 261) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง การนิเทศที่มีการริเริ่มและจัดดำเนิน การโดยบุคลากรภายในสถานศึกษา และในหลายโอกาสอาจเชิญบุคลากรภายนอกเป็นวิทยากรร่วมโครงการ

วรรณพร ภิรมย์รัตน์และวิริยะ บุญยะนิวาสน์(สมศักดิ์ ด้านเดชา 2544: 43; อ้างอิงจาก วรรณพร ภิรมย์รัตน์ และวิริยะ บุญยะนิวาสน์. 2536: 525) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรภายในสถานศึกษาในการแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์(2549: 206) กล่าวว่า การนิเทศภายใน คือกระบวนการส่งเสริมแนะนำ ชี้นำ ปรึกษาหารือ ประสาน มอบหมายความรับผิดชอบ และปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า งานนิเทศภายใน หมายถึง การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยวิธีการให้คำปรึกษาหารือ แนะนำ และพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

หลักการนิเทศกับการบริหารงานวิชาการ

หลักการนิเทศกับการบริหารงานวิชาการดังนี้

1. การใช้หลักการนิเทศการศึกษาในการวางแผนการปฏิบัติงานวิชาการ

1.1 การนิเทศเพื่อป้องกัน(Preventive) วางแผนป้องกัน เช่น วางระเบียบปฏิบัติต่างๆ ที่จะรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในโรงเรียน

1.2 การนิเทศเพื่อก่อ (Constructive) วางแผนเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน การมีและใช้แผนการสอน การส่งเสริมให้กำลังใจแก่ครูผู้สอน การผลิตและใช้อุปกรณ์การสอน การใช้วิธีการสอนเป็นกลุ่ม

1.3 การนิเทศเพื่อการสร้างสรรค์ (Creative) วางแผนโดยส่งเสริมให้ครูใช้ผลการวิจัยทางการศึกษา หรือทดลองการสอนใหม่ๆ หรือผลิตคิดค้นการสร้างอุปกรณ์การสอนใหม่ ตลอดจนนวัตกรรมใหม่ๆ

1.4 การนิเทศเพื่อแก้ไข (Corrective) ในขั้นการวางแผนจะต้องวางแผนการแก้ปัญหาทางการเรียนการสอนที่ผ่านมาแล้วให้ดีขึ้นส่วนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติการสอนอาจมีข้อบกพร่อง ก็ใช้การนิเทศเพื่อแก้ไขได้ งานนิเทศเพื่อการแก้ไขที่ควรปฏิบัติอย่างยิ่ง คือ การวิเคราะห์แบบเรียนแล้วนำผลมาชี้แนะทางแห่งการเรียนการสอนที่ดี

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในการนิเทศภายใน

ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ(บุญมี แก้วห้า)ประกาศ. 2540: 49-50; อ้างอิงจาก ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ 2528: 31-32) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนการนิเทศการเรียนการสอน ดังนี้

1. การสังเกตการสอนหรือการเยี่ยมชั้นเรียน การเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสังเกตการสอนที่ได้ผลดี จะต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดีต้องมีจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมแต่ละครั้ง และควรให้ความสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาการนิเทศโดยเฉพาะ เช่น ศึกษาการทำงานของครูเพื่อค้นหาความสามารถในด้านต่างๆ ของผู้สอนเพื่อทราบความต้องการ หรือปัญหาที่แท้จริงของผู้สอน และให้ความช่วยเหลือได้ตรงเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้ผู้สอนทำงานดีขึ้น

2. การสาธิตการสอน การสาธิตการสอนเป็นงานอย่างหนึ่งของการนิเทศการสอน เพื่อช่วยบำรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือ เป็นการให้โอกาสผู้สอนได้ชมการสอนที่ดีของผู้สอนคนอื่นย่อมจะทำให้ผู้สอนได้รับประโยชน์ในการปรับปรุงการสอนของตน

3. การจัดประชุมอบรมผู้สอน เป็นกระบวนการพัฒนาตัวบุคคลให้มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมบุคคลไว้สำหรับอนาคตด้วย

4. การอบรมผู้สอน เป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาผู้สอนประจำการจำนวนมากให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากความรู้ใหม่ๆ ทางการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ในการอบรมควรใช้วิทยากร ที่มีความสามารถเกี่ยวกับเรื่องนี้เพื่อให้ครูได้รับคำแนะนำชี้แจงจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง

5. การพาผู้สอนไปศึกษาดูงาน การพา ผู้สอนไปศึกษาดูงานในด้านต่างๆ ของสถานศึกษาอื่นๆ ที่ทำได้ดีกว่า เพื่อนำวิธีการนั้นๆ มาใช้ นับเป็นวิธีการหนึ่งในการเพิ่มพูนประสบการณ์ของครูทำให้ครูได้แนวคิดในการปรับปรุงงานภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

6. การบริหารเอกสารทางวิชาการ เป็นการยากที่ผู้บริหารจะทำการนิเทศได้ทั่วถึง การนิเทศทางเอกสารโดยให้บริการในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการ จึงเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้สอนทุกคนได้รับการนิเทศอย่างทั่วถึง แม้ว่าการศึกษาจากเอกสารผู้สอนจะเข้าใจ ไม่ชัดเจนเหมือนการได้ซักถามกันก็ยังคงคิดว่าไม่ทราบเอาเสียเลย ประกอบกับในปัจจุบันสอนส่วนมากไม่ค่อยมีโอกาสค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมากนักเอกสารทางวิชาการเพื่อแจกจ่ายให้ผู้สอนจึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้บ้าง

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์(2549: 37-38) กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการนิเทศภายในดังนี้

1. การช่วยให้ผู้สอนแต่ละคนทำหน้าที่การสอนให้ได้ผลดี แก้ปัญหา ของผู้สอนแต่ละคนทางด้านการสอนช่วยให้ผู้สอนมีความเจริญงอกงามในวิชาชีพของตนเองเน้นการมีส่วนร่วมและการทำงานในระบบกลุ่มอย่างประสานสัมพันธ์กัน เพื่อให้การปฏิบัติงานของครูประสบผลสำเร็จ ทั้งยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานด้วย

2. การเป็นผู้ประสานงานและบริ การแก่ผู้สอนทุกคนในด้านการสอน เช่น ช่วยจัดหาหนังสือคู่มือ วิเคราะห์เนื้อหา วิธีสอน อุปกรณ์ รวมทั้งอำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้

3. การเป็นวิทยากร ที่ดีที่สุดของผู้สอนในทุกโอกาส คือ สามารถให้คำปรึกษา แนะนำชี้แจงแหล่งวิทยากรที่เหมาะสมให้แก่ผู้สอน

4. การเป็นผู้ประเมินผลการเรียนการสอน และ โปรแกรมต่างๆ ของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น

5. การเป็นผู้นำที่ดีของสถานศึกษาและชุมชน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อร่วมมือในด้านการนิเทศภายใน

6. การช่วยเหลือผู้สอนด้านวิชาการได้แก่

6.1 การปฐมนิเทศครูเข้าใหม่

6.2 การจัดประชุมก่อนเปิดเรียน

6.3 การเยี่ยมชั้นเรียนหรือหมวดวิชา

6.4 การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม

6.5 การอบรม บรรยายอภิปราย

6.6 การสัมมนาในโอกาสต่าง ๆ

6.7 การจัดหนังสือคู่มือต่าง ๆ ให้

6.8 การปรับปรุงห้องสมุดให้ใช้ได้สะดวกทั้งผู้สอนและนักเรียน

6.9 การจัดอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาให้ใช้ได้อย่างทั่วถึง

6.10 การแนะนำให้เป็นสมาชิกชมรมหรือสมาคมต่าง ๆ

7. การส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน เช่น จัดสวัสดิการให้ สร้างความสามัคคีภายในสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้อต่อบรรยากาศภายในสถานศึกษาแก่ผู้ร่วมงาน

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการหรือวิธีการที่บุคลากรภายในสถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการให้มีกา รนิเทศ โดยให้ การช่วยเหลือแนะนำ ปรีกษาหรือ หรือบริการด้านต่างๆ ส่งเสริมพัฒนาผู้สอนให้มีความรู้และทักษะต่างๆ

6. งานส่งเสริมวิชาการ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549: 9) ได้กล่าวถึง งานส่งเสริมวิชาการเป็นงานเกี่ยวกับการจัดการของฝ่ายทะเบียน ฝ่ายห้องสมุด ฝ่ายบ ริการสื่อ และเอกสารสิ่งพิมพ์ ฝ่ายบริการวิชาการ แก่สังคม ฝ่ายสารสนเทศฝ่ายวิจัยและพัฒนา

สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา งานส่งเสริมวิชาการส่วนมากจะเป็นงานที่เกี่ยวกับ งานห้องสมุดและงานฝ่ายทะเบียนผู้วิจัยจึงกำหนดขอบข่ายงานส่งเสริมวิชาการ งานนี้เท่านั้น

งานห้องสมุด

ความหมายของงานห้องสมุด

หวน พินธุพันธ์(สมศักดิ์ ด้านเดชา 2544: 40; อ้างอิงจาก หวน พินธุพันธ์. 2538: 16) กล่าวว่าห้องสมุดเป็นศูนย์กลางแหล่งวิชาการที่ปวงทั้งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ ศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จึงเป็นที่จะต้องมีห้องสมุด โรงเรียน โดยมีทั้งแบบเรียน หนังสือ สำหรับยืมเรียนหนังสืออ่านประกอบควรมีหลายๆ ตลอดจนหนังสือ อ้างอิง เช่น พจนานุกรม วารสาร สารานุกรมและหนังสือพิมพ์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 231) กล่าวว่า ห้องสมุด คือ สถานที่ที่รวบรวม หนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ ต่างเป็นแหล่งวิทยาการความรู้ ความเห็นของนักปราชญ์ นักวิชาการ

สรุปว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งรวมวิชาการที่ปวงเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

แนวทางการดำเนินงานห้องสมุด

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ(2535: 1-8) ได้เห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีห้องสมุดเพื่อการเรียนที่ได้มาตรฐานประจำทุกโรงเรียนเพื่อเอื้อต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจาก แหล่งความรู้ในโรงเรียนที่สำคัญคือ

ห้องสมุด จึงกำหนดแนวทางในการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของห้องสมุด คือ(1) สนองกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลัก ประถมศึกษา(2) ปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และสนใจศึกษาหาความรู้(3) ให้นักเรียนมีทักษะ ในการใช้วัสดุสารนิเทศ(4) เตรียมนักเรียนให้มีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด(5) เป็นแหล่งค้นคว้า ความรู้ของนักเรียนบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน

2. การกิจและความรับผิดชอบ ประกอบด้วย(1) สนับสนุนและส่งเสริมการเรียน การสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา ตลอดจนนโยบาย และโครงการของโร งเรียนและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง (2) เตรียมวัสดุสารนิเทศเพื่อประ โยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า (3) จัดทำเครื่องมือช่วยในการ ค้นคว้า (4) ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน บุคลากรในโรงเรียนและชุมชน(5) ดูแลและ บำรุงรักษาวัสดุสารนิเทศ วัสดุครุภัณฑ์ สะอาคารสถานที่ของห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ใช้การ ได้เสมอ

3. การบริหารห้องสมุด คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการห้องสมุด แต่งตั้งครูทำหน้าที่ บรรณารักษ์แต่งตั้งนักเรียนช่วยงานห้องสมุด

4. การบริหารและกิจกรรมดังนี้

4.1 การบริการของ ห้องสมุด เช่น บริการให้อ่านอยู่ างเสรี บริการให้ความ ช่วยเหลือในการอ่าน บริการยืมคืนวัสดุสารนิเทศ บริการจอมและยืมพิเศษชั่วคราวบริการแนะนำการใช้ ห้องสมุดและบริการและนำสารนิเทศ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการจัด บรรณานุกรม เฉพาะเรื่อง บริการชุมชนและบริการอื่น

4.2 กิจกรรมห้องสมุด แบ่งตามระยะเวลาที่ปฏิบัติ มี 5 ประเภท คือ กิจกรรม รายวัน กิจกรรมรายสัปดาห์ กิจกรรมรายเดือน กิจกรรมรายภาคเรียนกิจกรรมรายปี

5. วัสดุสารนิเทศ ควรมี 2 ประเภท คือ (1) วัสดุตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค เป็นต้น (2) วัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น รูปภาพ หุ่นจำลอง ของจริง ของตัวอย่าง แผนที่ ลูกโลก เกม ของเล่นเสริมทักษะ แถบบันทึกเสียง สไลด์ วัสดุทัศนศึกษา

6. งานเทคนิค มีดังนี้(1) การสำรวจหนังสือ(2) การเลือกและจัดหาวัสดุสารนิเทศ (3) การเตรียมหนังสือ (4) การจัดหมู่หนังสือ (5) การทำบัตรรายการหนังสือ (6) การซ่อมบำรุงรักษา หนังสือ

7. อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ห้องสมุด มีดังนี้ (1) มีสถานที่เป็นส่วนส่วนอาจ อยู่ใน อาคารเรียนหรืออาคารเอกเทศ (2) มีเนื้อที่เพียงพอสำหรับการจัดบริการและกิจกรรมการจัดเก็บวัสดุ นิเทศ และดำเนินการของครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ (3) อยู่ในที่ที่สะดวกกับผู้ใช้บริการ และคำนึงถึง ความปลอดภัยของผู้ใช้บริการและทรัพย์สิน ถ้าห้องสมุดอยู่ในอาคารเรียน ไม่ควรอยู่เกินชั้นที่ 2 ของ อาคาร (4) มีบรรยากาศดึงดูดความสนใจให้เข้าใช้บริการ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก และไม่มีสิ่งรบกวน (5) ควรมีครุภัณฑ์ที่จำเป็น ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้สำหรับครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ โต๊ะ

เก้าอี้สำหรับนั่งอ่าน ชั้นวางหนังสือ ชั้นวางเอกสารที่วางหนังสือพิมพ์ ตู้บัตรรายการ ตู้เหล็ก 2 บาน ป้ายนิเทศ ที่สำหรับยืม-คืนหนังสือ ครูภัณฑ์และอุปกรณ์ซ่อมหนังสือและที่เก็บกฤตภาค ซึ่งมีขนาดและสัดส่วนเหมาะสมที่มีความคงทนสะดวกต่อการเคลื่อนย้ายง่ายต่อการรักษาความสะอาด

8. งบประมาณ นอกจากได้รับจากทางราชการส่วนหนึ่งแล้ว ทางโรงเรียนควรจัดหาเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น เช่น เงินบริจาคขายได้จากกษจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุด นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ให้แนวปฏิบัติงานห้องสมุดดังนี้

- 8.1 จัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือที่เหมาะสมและสอดคล้องกับนักเรียน
- 8.2 จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับห้องสมุดให้เพียงพอ เช่น ตู้หรือชั้นวางหนังสือ ตู้บัตรรายการโต๊ะอ่านหนังสือ เป็นต้น
- 8.3 จัดให้บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและคณะกรรมการห้องสมุดเป็นผู้รับผิดชอบห้องสมุด
- 8.4 จัดหาหนังสือห้องสมุดให้เพียงพอ
- 8.5 จัดทำทะเบียนหนังสือ สถิติการใช้บริการและยืมหนังสืออย่างมีระบบและเป็นปัจจุบัน
- 8.6 แสวงหาแหล่งทรัพยากรเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุด
- 8.7 สนับสนุนครูผู้สอนให้ใช้ห้องสมุดในการพัฒนาการเรียนการสอน
- 8.8 ติดตามและดูแลการดำเนินงานห้องสมุดเมื่อพบปัญหาให้แก้ไข
- 8.9 จัดกิจกรรมห้องสมุดเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา

สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้มีห้องสมุดที่มีการจัดระบบการใช้บริการและกิจกรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับนักเรียน จัดหาหนังสือ วัสดุครุภัณฑ์ให้เพียงพอต่อการจัดให้มีครูรับผิดชอบห้องสมุด ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้ห้องเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการแสวงหาทรัพยากรภายนอกเพื่อมาปรับปรุงและพัฒนาห้องสมุด และมีการประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุด

บทบาทผู้บริหารโรงเรียนกับงานห้องสมุด

พนัส หันนาคินทร์ (เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ. 2541: 39-40; อ้างอิงจาก พนัส หันนาคินทร์. 2529: 285) ได้ให้ข้อเสนอแนะบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ดังนี้

1. พยายามหาบุคคลที่ได้รับการฝึกอบรมมาเป็นบรรณารักษ์
 2. พยายามสนับสนุนทางการเงินและกำลังใจตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้และผู้ที่ช่วยงานห้องสมุด
 3. พยายามจัดบรรยากาศในห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้และน่าสนใจโดยเฉพาะการให้บริการ
 4. จัดหาวิธีการให้นักเรียนรู้จักห้องสมุด รู้จักบริการห้องสมุด ซึ่งอาจจะเริ่มต้นตั้งแต่การปฐมนิเทศนักเรียนใหม่
 5. จัดตารางเรียนให้เหมาะสมที่นักเรียนจะได้มีโอกาสใช้ห้องสมุด
 6. ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง อันเป็นการบังคับทางอ้อมให้นักเรียนต้องใช้บริการห้องสมุด
 7. พยายามให้ครูทราบว่า การส่งเสริมให้นักเรียน ใช้ห้องสมุดเป็นนโยบายสำคัญของโรงเรียน
 8. ให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานห้องสมุด
 9. หาทางให้ห้องสมุดให้บริการแก่คณะครูอย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องหาทางป้องกันครูนำหนังสือไปครอบครองนานจนนักเรียนไม่มีโอกาสได้อ่านหนังสือเหล่านั้นด้วย
- พวงพยอม สะอึ้งทอง (เฉลิมชัย อากาศสุวรรณ 2541: 40-41; อ้างอิงจาก พวงพยอม สะอึ้งทอง. 2539: 142-143) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนกับงานห้องสมุดนี้
1. ควรให้ครูบรรณารักษ์มีเวลาทำงานในห้องสมุดเต็มเวลา ไม่ควรให้ทำงานพิเศษอื่นๆ และงานสอนถ้าจำเป็นต้องสอนควรให้มีชั่วโมงสอนน้อยกว่าครูอื่น ๆ
 2. ควรแต่งตั้งครูที่มีวุฒิบรรณารักษ์ศาสตร์ ให้ทำหน้าที่ครูบรรณารักษ์ถ้าไม่มีครูที่มีวุฒิทางบรรณารักษ์ ควรส่งครูที่ทำหน้าที่ดูแลครูบรรณารักษ์เข้ารับการอบรมให้มีวุฒิทางบรรณารักษ์ศาสตร์ได้เกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ
 3. ควรจัดหาเงินไว้ใช้ในกิจกรรมห้องสมุดให้เพียงพอและควรตั้งงบประมาณเป็นรายปีเพื่อดำเนินงานห้องสมุดโดยเฉพาะ
 4. ควรให้มีการสนับสนุนด้านต่างๆ ต่อการดำเนินงานห้องสมุดนอกเหนือจากเรื่องเงินควรให้เกียรติยกย่องครูบรรณารักษ์

จินดา อูสมาน(2549: 46) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารด้านงานห้องสมุดดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกรจัดห้องสมุดโรงเรียนและมุมหนังสือ
2. ให้ความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนว่าเป็นเสมือนหัวใจของงานวิชาการ
3. จัดบุคลากรเข้าทำงานอย่างเหมาะสม ถึงแม้ว่าผู้บริหารจะให้การสนับสนุนอย่าง

ดี แต่ถ้าครูบรรณารักษ์ขาดคุณภาพ ใจไม่รักงานห้องสมุด ไม่มีความสามารถจัดกิจกรรมงานห้องสมุดได้ โรงเรียนนั้นก็ประสบความล้มเหลวในการดำเนินงานได้เช่นกัน

4. ให้การสนับสนุนทางการเงิน
5. สนับสนุนในเรื่องการจัดหาสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และอื่นๆ ตามสภาพห้องสมุด
6. สนับสนุนการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุด
7. เป็นที่ปรึกษาแก่คณะทำงานห้องสมุดและครูทำหน้าที่บรรณารักษ์
8. นิเทศและติดตามผลการปฏิบัติงานห้องสมุดสถานศึกษาเป็นระยะ

สรุปได้ว่า ห้องสมุดจึงเป็นแหล่งความรู้ที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องจัดให้มีและส่งเสริมให้นักเรียนมาใช้บริการเพื่อสร้างนิสัยในแนวแสวงหาความรู้ด้วยตนเองให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ทั้งนี้จะต้องมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินงานห้องสมุดตามวิชาบรรณารักษ์ศาสตร์

งานทะเบียน

งานทะเบียน เป็นงานที่ส่งเสริมงานด้านวิชาการและจัดเป็นงานที่ทำให้ระบบการจัดการเรียนการสอนสามารถดำเนินลุล่วงไปด้วยดี ในโรงเรียนหลายแห่งจัดงานทะเบียนเป็นงานด้านบริการศึกษา แต่ก็มีหลายแห่งที่ถือเป็นงานของฝ่ายวิชาการ เพราะทะเบียนจะมีงานตั้งแต่การเริ่มรับสมัครผู้ที่เข้าศึกษาใน โรงเรียน จนเรียนสำเร็จการศึกษา งานฝ่ายทะเบียนจึงเป็นงานที่มีขอบเขตการทำงานที่ต่อเนื่องและละเอียดอ่อน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543: 221) ได้กล่าวถึง งานทะเบียนในโรงเรียนไว้ว่าหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้างานทะเบียนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายงานทะเบียนในโรงเรียนนั้น โรงเรียนบางแห่งมีเจ้าหน้าที่เฉพาะที่จะปฏิบัติงานในด้านนี้ หัวหน้างานทะเบียนมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1. จัดหาแบบพิมพ์ต่างๆ ที่ใช้ในงานทะเบียน
2. ดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนักเรียนมาตรฐานต่าง ๆ
3. ดำเนินการให้มีการขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียน
4. ดำเนินการให้มีการลงทะเบียนรายวิชา ลงทะเบียนภายหลังการขอพักการเรียน

และแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

5. ประสานกับเจ้าหน้าที่ การเงิน อาจารย์ที่ปรึกษา ครู อาจารย์ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
6. จัดทำบัตรประจำตัวนักเรียน
7. ตรวจสอบรายชื่อของนักเรียนที่ไม่มีสิทธิ์สอบ นักศึกษาที่ต้องสอบแก้ตัว สอบทดแทน สอบซ่อมเสริม สอบปรับพื้นฐาน พันสภาพเพื่อรายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบแล้วแต่กรณี
8. รับผลการประเมิน ผลการเรียนประจำภาคซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาเห็นชอบแล้วบันทึกลงในทะเบียนแสดงผลการเรียนนี้
9. ให้บริการเกี่ยวกับการออกหลักฐานทางการเรียน เช่น การออกสำเนาระเบียนแสดงผลการเรียน ใบรับรองผลการเรียน
10. ดำเนินการเกี่ยวกับการออกประกาศนียบัตร
11. รับและดำเนินการเกี่ยวกับคำร้องต่างๆ ของนักเรียนนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียน เช่น การลาออกการพักการเรียน การโอนย้าย การเรียนภาคฤดูร้อน การขอเปลี่ยนชื่อ ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด
12. ส่งแผนสำรวจและรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ึ่งกับงานทะเบียนรวมทั้งรายงานการเรียนของผู้สำเร็จการศึกษา
13. จัดระเบียบและระบบการเก็บรักษาเอกสารและหลักฐาน การลงทะเบียนและเอกสารอื่นๆ ตามความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียน
14. พิจารณาเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อทำลายเอกสารของงานทะเบียนที่เห็นว่ามีหมดความจำเป็นที่จะต้องเก็บเป็นหลักฐานแล้ว
15. ดูแลบำรุงรักษาทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้มอบหมาย
16. เสนอโครงการและรายงานการปฏิบัติในหน้าที่ตามลำดับขั้น

ขอบเขตและลักษณะทะเบียน

งานของฝ่ายทะเบียนในสถานศึกษาเป็นงานที่ได้บริหารด้านวิชาการแก่นักเรียน ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร งานฝ่ายทะเบียนจะมีขอบเขตตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ รับสมัครนักเรียน และได้ความสะดวกในระหว่างศึกษาอยู่ตลอดจนนักเรียนสำเร็จตามหลักสูตร โดยเหตุนี้งานฝ่ายทะเบียนจึงครอบคลุมงานต่อไปนี้

1. การดำเนินการเกี่ยวกับรับนักเรียนมาตรวจสอบหลักฐานการรับสมัคร

2. การดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน การลงทะเบียนการเพิ่มและการลดวิชาเรียน
 3. จัดทำหลักฐานของนักศึกษาชั้น ทะเบียนประวัติบัตรประจำตัว
 4. การตรวจเกี่ยวกับการเรียนและการสอนของนักเรียน
 5. รับผลทะเบียนและบันทึกผลการเรียน
 6. การให้บริการเกี่ยวกับการออกหลักฐานในการเรียน
 7. รับคำร้องของนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับงานทะเบียน เช่น การลาออก การ พักเรียน การโอนย้ายการเรียนฤดูร้อน ตลอดจนการเปลี่ยนหรือขอแก้ไขชื่อสกุลและวันเดือนปีเกิด
- สรุปได้ว่า งานส่งเสริมวิชาการ หมายถึง การจัดบริการของฝ่ายทะเบียน ฝ่ายห้องสมุด ฝ่ายบริการสื่อ เอกสารสิ่งพิมพ์ ฝ่ายบริการแก่สังคม ฝ่ายสารสนเทศวิทยุและพัฒนาเป็นงานที่ส่งเสริมงานด้านวิชาการ และเป็นงานที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินการลู่อวงไปด้วยดี

บริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จัดเป็นโรงเรียนเอกชนลักษณะหนึ่งที่จดทะเบียนดำเนินการในหมวด 2 มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 เดิมเรียกกันว่า “ปอเนาะ” ซึ่งหมายถึง สำนักสอนศาสนาอิสลามที่มีที่พักอยู่ในสำนัก สันนิษฐานว่าปอเนาะเข้าสู่ประเทศไทยครั้งแรกที่จังหวัดปัตตานี(บรรจง บินกาซัน 2551: ไม่ปรากฏเลขหน้า) และดำเนินการเรียนการสอนโดยผู้มีความรู้ด้านศาสนาอิสลามที่เป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน คือ “โต๊ะครู” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2528: 3)

ปอเนาะตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีคนนับถือศาสนาอิสลาม อยู่มาก โดยเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจังหวัดใกล้เคียง เช่น พัทลุง พังงา นครศรีธรรมราช และภูเก็ต เป็นต้น ปอเนาะจึงเป็นสถาบันการศึกษาศาสนาอิสลามของชาวไทยมุสลิมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ประกอบกับการจัดการศึกษารูปแบบของปอเนาะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่การเรียนการสอน ไม่เป็นแนวเดียวกัน จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้เข้ามาวางโครงการพัฒนาการศึกษาทั่วประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2501 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 12 ภาค แต่ละภาคมีคณะกรรมการ 2 คณะ คือ คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาในภูมิภาค และคณะกรรมการที่ปรึกษาพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาคซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาปอเนาะไว้ ประการ คือ

1. ให้ปอเนาะจดทะเบียน
2. ปรับปรุงอาคารสถานที่
3. ปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร
4. จัดให้มีการประเมินผลการสอนชั้นตัวประโยค

หลังจากนั้นจึงเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการทำให้รัฐได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาปอเนาะเป็นกรณีพิเศษ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2504 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบการส่งเสริมปอเนาะชื่อว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคการศึกษา พ.ศ. 2504” โดยมีสาระสำคัญคือ ปอเนาะที่สนใจปรับปรุงกิจการให้ขึ้นเรื่องราวของจดทะเบียนต่างราชการ และถ้าปอเนาะใดจัดกิจการด้านการสอนได้ดี จะได้รับการอุดหนุนจกกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนปอเนาะที่จดทะเบียนแล้ว ให้จัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรศาสนาใช้ภาษาไทย และวิชาชีพ ทำให้มีปอเนาะจำนวนมากเข้ามาจดทะเบียน แต่ยังมีบางส่วนที่ยังไม่แน่ใจ จนถึง พ.ศ. 2508-2514 รัฐบาลได้อนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมปอเนาะที่จดทะเบียนแล้วแปรสภาพเป็น โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม และห้ามจัดปอเนาะขึ้นใหม่ตามข้อเสนอของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ทำให้ปอเนาะเข้ามาเป็น โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ 2497 และสนับสนุนโครงการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามของกระทรวงศึกษาธิการ พศ. 2513 เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนทั้งศาสนา และสามัญให้ได้ผลดี จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้พยายามปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน อาคารสถานที่ สร้างห้องประกอบการ เรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง(เรวดี กระโหมวงส์ และคณะ 2546: 5-7)

ประเภทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็น โรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสามารถจำแนกประเภทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ 3 ประเภท(สุไรยา จินารง 2554: 51; อ้างอิงจากนินาวาลย์ ปานากาเซ็ง 2544: 5) คือ

1. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอนวิชาศาสนาอย่างเดียว
2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาตรา 15(1) เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเปิดวิชาศาสนาอิสลาม ควบคู่วิชาสามัญ หรือวิชาชีพ ในระบบโรงเรียนและได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนตามมาตรา 15(1)

3. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาตรา 15(2) เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเปิดสอนวิชาศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญ หรือวิชาชีพ

การเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีหลักสูตรการเรียนการสอน (สุไรยา จินารง 2554: 52) ดังนี้

1. หลักสูตรวิชาศาสนา มี 3 หลักสูตร คือ
 - 1.1 หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้น (อับดีคาอียะห์) เวลาเรียน 4 ปี
 - 1.2 หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตาวัชชีเตอะฮ์) เวลาเรียน 3 ปี
 - 1.3 หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ซานาอียะห์) เวลาเรียน 3 ปี
2. หลักสูตรวิชาสามัญ ใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับ โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาทั่วไป ทั้งหมด 3 หลักสูตร ได้แก่
 - 2.1 หลักสูตรประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ใช้เวลาเรียน 6 ปี
 - 2.2 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ใช้เวลาเรียน 3 ปี
 - 2.3 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ใช้เวลาเรียน 3 ปี
3. หลักสูตรบูรณาการระหว่างวิชาศาสนาและวิชาสามัญ มี 2 หลักสูตร คือ
 - 3.1 หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2535 ใช้เวลาเรียน 3 ปี
 - 3.2 หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2535 ใช้เวลาเรียน 3 ปี
4. หลักสูตรวิชาชีพ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้นำหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น 2 หลักสูตร ได้แก่
 - 4.1 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสารพัดช่าง
 - 4.2 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยชุมชน

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นโรงเรียน ซึ่งแปรสภาพจากโรงเรียนปอเนาะที่ดำเนินการเรียนการสอน โดยผู้มีความรู้ด้านศาสนาอิสลาม คือ โต๊ะครู ไม่มีหลักสูตรที่เป็นลายลักษณ์อักษร มาเป็น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่อยู่ในการดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ มีการพัฒนาหลักสูตร และได้การสนับสนุนจากภาครัฐทั้งด้านเงินอุดหนุน ด้านการจัดหลักสูตรศาสนาและสามัญ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้บริหารและบุคลากร ด้านสื่อการเรียนการสอน และการให้สถาบันการศึกษาอื่นเข้าร่วมเปิดสอนในหลักสูตรทางวิชาชีพด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกลิณี ชิวปรีชา (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานทางวิชาการในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการดำเนินงานทางวิชาการ ดังนี้ 1) การบริหารงานวิชาการได้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการกำหนดนโยบายการดำเนินงานทางวิชาการ ประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนปฏิบัติงานวิชาการและปฏิทินปฏิบัติงาน งานวิชาการ มีการติดตามผลการปฏิบัติงาน โดยผู้ปฏิบัติรายงานตามสายการบังคับบัญชา และผู้บริหารตรวจเยี่ยมด้วยตนเอง 2) การจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ จัดตามวุฒิการศึกษา ความสามารถ และประสบการณ์ ประเมินผลจากการรายงานและพิจารณาจากผลการปฏิบัติงาน 3) การพัฒนาบุคลากร มีการจัดนิเทศ อบรม สัมมนา และฝึกปฏิบัติการ ในสถานศึกษา ส่งเสริมให้อาจารย์ไปศึกษาคูงานหรือศึกษาต่อ 4) การจัดสื่อการเรียนการสอน มีการจัดหาผลิตและนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ 5) การจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน จัดบริการแนะแนวห้องสมุด มีอาคารเรียนที่เพียงพอ สะอาดร่มรื่นเป็นระเบียบสวยงาม 6) การจัดการเรียนการสอน มีการเตรียมการสอน ส่งผู้เรียนไป ศึกษาหรือฝึกงานในสถานประกอบการ ประเมินผลจากการเยี่ยมชั้นเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 7) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดตามความต้องการของผู้เรียนและความพร้อมของสถานศึกษาและให้ผู้ปฏิบัติรายงานผล 8) การวัดผลและประเมินผลใช้วิธีการวัดผลหลายๆ วิธี ให้เหมาะสมกับสิ่งที่วัด จัดทำสถิติข้อมูล จัดทำคลังข้อสอบนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและวิธีการวัดผลแบบประเมินผล ปัญหาการดำเนินงานทางวิชาการของสถานศึกษาส่วนใหญ่ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ สื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ ไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนละขาดบุคลากร

สมศักดิ์ ดำนเดชา (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก และประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนคติของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งที่ต่างกันพบว่าไม่แตกต่างกัน

บุญเสริม เพ็งหมาน (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า

ความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาการในองค์ประกอบงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรมาใช้ในการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบ บทหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศภายใน งานอบรมทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง

บุญมี แก้วห้าประการ (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนได้ปฏิบัติงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากและได้ปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ระดับมาก ยกเว้นงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับแนวทางการพัฒนา คือ ควรจัดอบรมผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนทุกคนในเรื่องหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การวัดผลและการประเมินผลทุกปี ผู้บริหารโรงเรียนควรนิเทศชั้นเรียน ติดตามการปฏิบัติการสอนและผลการสอนของครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ ควรจัดหาหนังสือเอกสารสิ่งพิมพ์ที่เหมาะสมชั้นเรียนและเพียงพอกับความต้องการของนักเรียนและครูผู้สอน และควรจัดประชุมครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน ส่งผู้สอนเข้าร่วมประชุมสัมมนาศึกษาอบรมและศึกษาดูงานทุกปี

เรณู ครูไทย (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มนมวามิทรราชินุทิศ สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลวิจัยพบว่า) ด้านการจัดงานวิชาการโรงเรียนจัดบุคลากรตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ และสำรวจความพร้อมของครู จัดครูเข้าสอนตามวุฒิการศึกษา และมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ 2) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมอบรมสัมมนาครูภายในโรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียน จัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือไม่ผ่านเกณฑ์ จัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกหลักสูตรตามความพร้อมของโรงเรียนและนโยบายของหน่วยเหนือและโรงเรียนสนับสนุนให้ครูเข้าการอบรม ศึกษาดูงานตามหน่วยงานที่จัด รวมทั้งสร้างบรรยากาศทางวิชาการ โดยจัดให้มีห้องวิชาการของแต่ละหมวดวิชาด้านปัญหาการดำเนินงานวิชาการ พบว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอหมวดวิชาไม่สามารถจัดคู่มือการเรียนที่หลากหลายตามความต้องการของนักเรียนครูอาจารย์ผลิตสื่อการเรียนการสอนน้อยเกินไป นักเรียนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริม และไม่ติดตามแก้ผลการเรียน ครูบางคนขาดการพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือในการวัด ครูมีจำนวนน้อยและมีงานพิเศษมากจึงมีผลงานวิชาการไม่ดีเท่าที่ควร

มุดตอเหล็บ โตะมูสอ(2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาใน จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีตามทัศนะของบุคลากรของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

จินตนา มากชู(2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรมาใช้ งานด้านการเรียนการสอน งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานนิเทศภายในงานพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงานวัดผลและประเมินผลผลงานห้องสมุดอยู่ในระดับมาก และพบอีกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันปฏิบัติงานนิเทศงานวิชาการ โดยภาพรวม งานด้านการเรียนการสอน และงานวัสดุประกอบ หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน น้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ งานด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กปฏิบัติงานน้อยกว่าผู้บริหารขนาดใหญ่ ส่วนงานด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

วัฒนา มโนจิตร (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติในระดับ บมากทุกด้าน สำหรับปัญหาการบริหารงานพบว่า หลักสูตรที่ใช้ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อรรณพ มะเน็ง (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารหลักสูตรวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาของหัวหน้างานวิชาการ โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตร คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจทั้งด้านการวางแผนหลักสูตรที่ได้มาตรฐาน ตลอดจนสถานที่และอุปกรณ์การสอนที่ไม่เพียงพอ จึงควรจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตร สามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

สุวิทย์ นิลราช(2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในจังหวัดปัตตานีผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในจังหวัดปัตตานี คือ (1) ปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษามีความชัดเจนและมีหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 อยู่ในระดับมาก (2) ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษามีการแสดงออกด้านความเป็นผู้นำในการนำหลักสูตร ไปใช้ และมีการปฏิบัติการนิเทศการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับมาก(3) ปัจจัยเกี่ยวกับครู ครูมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรสถานศึกษาและมีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ อยู่ระดับมาก (4) ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีการ

สนับสนุนการเรียน อยู่ในคําน้อย และ (5) ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน โรงเรียนมีการดำเนินการด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสารสนเทศมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

2. การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในจังหวัดปัตตานี คือ ขั้นการเตรียม การ ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นการวัดและประเมินผลโดยภาพรวมพบว่าครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร ปัจจัยเกี่ยวกับครู ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครอง และปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน กับการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

4. ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับครูและปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาใช้เป็นตัวพยากรณ์การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ซึ่งสามารถช่วยกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 64 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จินดา อูสมาน(2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันสามจังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามทัศนะของข้าราชการครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครู ที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนาบุคลากรมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญด้านสถิติที่ .05

3. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญด้านสถิติที่ ระดับ .05 โดยข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยมากกว่าในสถานศึกษาใหญ่ และขาดกลาส่วนด้านห้องสมุดแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการ หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านผู้เรียน มีความกระตือรือร้นและใฝ่เรียนรู้ มีการค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ด้านครูผู้สอน ได้รับการอบรมความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่าง

ต่อเนื่อง ด้านสถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ ICT มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การจัดทำ website ของสถานศึกษาและด้านผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในทุกกิจกรรมของสถานศึกษาเช่น โครงการละศีลอครวมกัน โครงการวันปฐมนิเทศ เป็นต้น

5. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ๓๒ การหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ 1) สถานศึกษามีบุคลากรเกินเกณฑ์ แต่ขาดแคลนครูผู้สอนบางกลุ่มสาระ โดยเฉพาะในรายวิชาหลัก 2) ขาดสื่อที่ทันสมัยในกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนข้อเสนอแนะคือ 1) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดสรรงบประมาณโปรแกรมช่วยการเรียนรู้ในรายวิชาหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ให้สถานศึกษาดำเนินการเองโดยเท่าเทียมและต่อเนื่องในทุกสถานศึกษาและให้อิสระในการบริหารจัดการในทุกๆ ด้าน 2) หน่วยงานที่ดูแลการจัดสรรอัตรากำลังจัดส่งครูผู้สอนแก่สถานศึกษาให้ครบทุกกลุ่มสาระ

จุฑารัตน์ อินทะแสน (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องการ ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรทุกโรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรตามแนวการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบข้อมูลด้านสภาพเศรษฐกิจและสภาพชุมชนของโรงเรียน ทุกโรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนโดยเน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในด้านระเบียบวินัย และกิจกรรมรายทหหลักสูตรที่จัดทำประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการจัดทำคู่มือประกอบการใช้หลักสูตรจากการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของแต่ละโรงเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการจัดทำหลักสูตร) ด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร พบว่า ครูได้มีการจัดทำแผนการเรียนรู้ ได้รับการอบรมในการจัดทำหลักสูตรและได้รับมอบหมายงานตามความเหมาะสม จากการศึกษพบว่า ครูมีภาระงานมาก ครูมีคุณวุฒิและพื้นความรู้ไม่ตรงกับวิชาที่ได้รับมอบหมายให้ทำการสอน 3) ด้านการจัดการเรียนรู้และสนับสนุนการศึกษา มีการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จัดบริการโสตทัศนูปกรณ์ละสื่อ โดยห้องสมุดของโรงเรียนและจากการศึกษาพบว่า หนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อและโสตทัศนูปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด 4) ด้านการวัดผลและประเมินผลมีการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบ แต่ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจ วิธีการและกระบวนการวัดประเมินผลที่หลากหลาย 5) ด้านการนิเทศ ทุกโรงเรียนได้มีการวางแผนนิเทศภายใน โดยผู้บริหารโรงเรียนและฝ่ายวิชาการใช้วิธีการเยี่ยมชั้นเรียน แต่ไม่พบว่า ได้การบันทึกผลการนิเทศ และจัดดำเนินการนิเทศอย่างเป็นทางการ

นาตยา อินทราราม (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาในการ จัดทำหลักสูตร สถานศึกษาที่สำคัญ คือ

- 1) ผู้ปกครองและนักเรียนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาและการกำหนด วิสัยทัศน์แนวทางแก้ปัญหา ควรมีการประชุมสัมพันธ เพื่อให้ความรู้เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง2) ระยะเวลา ในการจัดการทำโครงการหลักสูตรสถานศึกษา น้อยเกินไป แนวทางแก้ปัญหาควรเพิ่มจำนวนครู
- 3) การจัดกิจกรรมแนะแนวไม่สามารถทำให้นักเรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน แนวทาง แก้ปัญหา เพิ่มจำนวนครูแนะแนวจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

พรพรรณ สิริภูวค (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้น พื้นฐานของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา4 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่อง คือ 1) ด้านการ กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย พบว่า มีปัญหาในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของ สถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมากำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย 2) ด้านการจัดโครงสร้าง หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัด โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา3) ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า มีปัญหาในการจัดทำสาระ การเรียนรู้เพิ่มเติมที่มีความหลากหลายและตอบสนองต่อความถนัด ความสนใจ ความต้องการและความ แตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน4) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ พบว่า มีปัญหาในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และบูรณาการกระบวนการ เรียนรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการออกแบบกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน 6) ด้านการกำหนดรูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล และเอกสารหลักฐาน การศึกษา พบว่า มีปัญหาในการกำหนดแนวทางและวิธีการประเมินการอ่าน การคิดวิเคราะห์และการ เขียนของผู้เรียนตามศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน 7) ด้านการพัฒนากระบวนการส่งเสริมสนับสนุน พบว่า มีปัญหาในการนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน 8) ด้านการเรียบเรียงเป็นหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีปัญหาในการกำหนดรายละเอียดแนวทางจัด การศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษาที่จะแสดงให้เห็นชุมชนทราบถึงการจัดการศึกษาของ โรงเรียน

ภัทรวดี อุดมมงคล (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนแกนนำร่วมพัฒนาหลักสูตรสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา พบว่า บุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้

โรงเรียนขาดการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถนำมาใช้ใ้บุคลากรในโรงเรียนไม่มีเวทีที่จะดำเนินการและยังขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับท้องถิ่น

ธนรัชต์ นูริสูงเนิน (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 เมื่อจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา แต่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารและด้านการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 เมื่อจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์ในการบริหาร

วิวรรธน์ เทพรักษ์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา พบว่า 1) การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ซึ่งแตกต่างกันด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

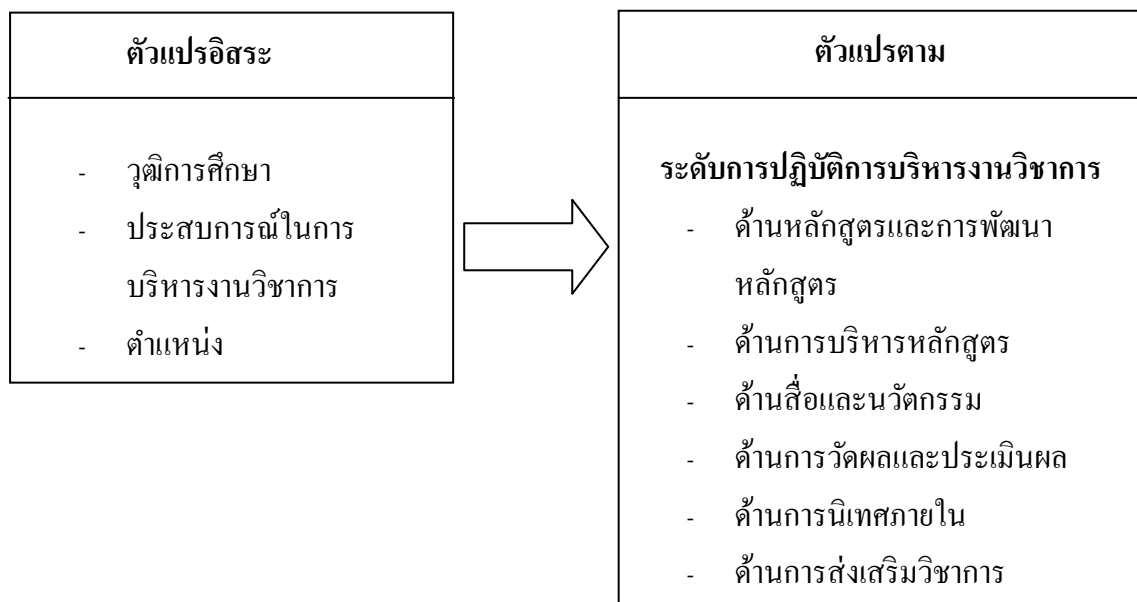
สุไรยา จินารง(2554: 93-98) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการ PDCA ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา พบว่า ทักษะการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคนิค ส่วนระดับการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการPDCA พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวางแผน ด้านปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และ ด้านการปรับปรุงแก้ไขเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานวิชาการกับการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการPDCA ปรากฏว่า ทักษะการบริหารวิชาการมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการPDCA เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงถึงสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งภาพรวมและรายด้าน นั่นคือ ทักษะการคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิค ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการ PDCA โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .89 สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานวิชาการ ได้ร้อยละ 79.2 ($R^2 = .792$) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ 9

สมชาย คำปลิว (2549: ง) ได้ศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าครูที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม

ไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน

จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ โดยเฉพาะการบริหารวิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารวิชาการมีความสำคัญต่อโรงเรียน เนื่องจากส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยตรง ทั้งนี้ผู้บริหารคือบุคคลสำคัญที่ทำหน้าที่นำทีมครูและบุคลากรทุกส่วนของโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จในการบริหารวิชาการ อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการในสถานศึกษาต่างๆ พบว่าผู้บริหารวิชาการอาจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่างกัน ขึ้นอยู่กับ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารวิชาการ และตำแหน่งของผู้ดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งมีส่วนให้การบริหารวิชาการของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าประสงค์ที่แตกต่างกันได้ สำหรับการศึกษาครั้งนี้จึงได้นำแนวคิดต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการศึกษา นำไปสู่กรอบการศึกษา ดังภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษา การบริหาร งาน วิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ซึ่งในบทนี้กล่าวถึงประชากร เครื่องมือที่ ใช้ในการวิจัย การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเสนอตามลำดับดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สาระ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลาม ทั้งหมด 28 โรงเรียน ดังนั้นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 28 คน และหัวหน้า กลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 224 คน รวมประชากรในการวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 252 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้ ประชากรทั้งหมดในการศึกษาแต่จากการเก็บข้อมูล พบว่า โรงเรียน จำนวน 2 โรง มีหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ดูแลควม 2 กลุ่มสาระ ทำให้จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี จำนวน 250 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขอบข่ายงานวิชาการ 6 ด้าน ของ ชุมศักดิ์ อินทรักษ์ (2549: 8-9) โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น ๒ ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น แบบเลือกตอบ (Checklist) ประกอบด้วย

1.1 วุฒิการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1.1.1 ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี

1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

1.2 ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.2.1 ต่ำกว่า 5 ปี

1.2.2 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

1.3 ตำแหน่ง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.3.1 ผู้บริหารโรงเรียน

1.3.2 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร ใน โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ โดยมีขอบข่ายงาน 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	จำนวน	7	ข้อ
2. ด้านการบริหารหลักสูตร	จำนวน	7	ข้อ
3. ด้านสื่อและนวัตกรรม	จำนวน	7	ข้อ
4. ด้านการวัดและประเมินผล	จำนวน	7	ข้อ
5. ด้านการนิเทศภายใน	จำนวน	6	ข้อ
6. ด้านการส่งเสริมวิชาการ	จำนวน	6	ข้อ

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ อื่น ๆ เกี่ยวกับการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี มีลักษณะเป็นแบบเปิด

วิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีจำนวน 40 ข้อ โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของประเด็นที่จะศึกษา
2. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานวิชาการ ของ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา(2549: 37-110) เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม
3. ศึกษาและรวบรวมข้อความจากแบบสอบถามอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเรื่องที่จะศึกษาเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องต่อไป
4. สร้างข้อความ (Statement) ตามหลักการเขียนข้อความของลิเคิร์ท ให้สอดคล้องกับเรื่องหรือกระบวนการที่ต้องการศึกษา
5. นำแบบสอบถามการปฏิบัติในการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ที่ได้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ รวมทั้งความเหมาะสมของข้อความ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
6. นำแบบสอบถามการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความกับกระบวนการที่ 6 ด้านที่ต้องการศึกษาปัญหาและพิจารณาสิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุง
7. นำแบบสอบถามการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ไปหาค่าความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยพิจารณาหาค่าความตรงด้วยสูตรดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามกับกระบวนการ(พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 117) คัดเลือกแบบสอบถามที่คำนวณได้ตั้งแต่ 0.50-1.00 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง0.60-1.00 (ดังแสดงในภาคผนวก ๓)
8. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 จำนวน 30 คน ที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้
9. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach. 1990: 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ0.899 (ดังแสดงในภาคผนวก ๓)
10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว มาจัดพิมพ์แบบสอบถามการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองขึ้นตอนดำเนินงานดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีทั้ง 3 เขต เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ ไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว ภายใน 10 วัน ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีทั้ง 3 เขตด้วยตนเอง
3. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแล้วนำผลไปจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูลแล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าจำนวนและร้อยละ (Percentage) สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในตอน
ที่ 1
2. คำนวณหา ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เพื่อทราบระดับการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี แล้วเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ประเมิน(ประกอบ วรรณสูตร. 2542: 77) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายความว่า มีการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ
ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายความว่า มีการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ
ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายความว่า มีการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ
ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายความว่า มีการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ
ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายความว่า มีการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ
ในระดับมากที่สุด

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีจำแนกตามคุณวุฒิการศึกษาประสบการณ์ทางการบริหารและตำแหน่งแล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและการบรรยาย

4. รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี มาวิเคราะห์ประมวลผลและสรุปเรียงเรียงเป็นความเรียงตามความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยใช้สูตร

1.1 หากความตรงตามเนื้อหา(Content Validity) โดยใช้สูตร(พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2540: 117)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการกับประเด็นหลัก
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หากค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก(ลิวิน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536: 171; อ้างอิงจาก Cronbach. 1990: 204)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\text{Sum } s_{\text{items}}^2}{s_{\text{Total}}^2} \right]$$

เมื่อ α แทน จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถาม
 $\text{Sum } s_{\text{items}}^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
 s_{Total}^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{จำนวนของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2.2 หาค่าเฉลี่ยประชากร (Mean) โดยใช้สูตร (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2536: 126 - 127)

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

2.3 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ) โดยใช้สูตร (ถ้วน สายยศ และ

อังคณา สายยศ. 2536: 79)

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (x_i - \mu)^2}{N}}$$

เมื่อ σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

x_i แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อ

μ แทน ค่าเฉลี่ยประชากร

N แทน จำนวนประชากร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยนำเสนอขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำแนกตามวุฒิการศึกษาประสบการณ์การบริหาร และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

2.1 วิเคราะห์ระดับปฏิบัติในการบริหารวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ในภาพรวม รายด้านและรายข้อ ตามขอบข่ายกระบวนการงาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน และด้านการส่งเสริมวิชาการ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบ การบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ตามตัวแปรคือ วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร และตำแหน่ง

ตอนที่ 3 รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ในด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดผลและประเมินผลด้านการนิเทศภายใน และด้านการส่งเสริมวิชาการ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและแจกแจงความถี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำนวน 252 คน พบว่า มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 250 คน เนื่องจากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 2 โรงเรียน มีการดำรงตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ครบ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตาม วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร และตำแหน่ง โรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 250 คน ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ และตำแหน่ง

N = 250			
ที่	ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	วุฒิต่างการศึกษา		
	ปริญญาตรี	184	73.60
	สูงกว่าปริญญาตรี	66	26.40
2.	ประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ		
	น้อยกว่า 5 ปี	82	32.80
	ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป	168	67.20
3.	ตำแหน่ง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	28	11.20
	หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	222	88.80

จากตาราง 1 พบว่า ผู้บริหารและ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนใหญ่มีวุฒิต่างการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 73.60 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40 ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 67.20 รองลงมาน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20 ขณะที่หัวหน้ากลุ่ม-สาระการเรียนรู้ จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 88.80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 วิเคราะห์ระดับปฏิบัติในการบริหารวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

ระดับการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ในภาพรวม รายด้านและรายข้อ ตามขอบข่ายกระบวนการงาน 6 ด้าน คือ ด้าน หลักสูตรและการพัฒนา หลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน และด้านการส่งเสริมวิชาการ ปรากฏผลดังตาราง 2 – 8

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีในภาพรวม และรายด้าน

ด้าน	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	3.57	0.41	มาก
ด้านการบริหารหลักสูตร	3.66	0.44	มาก
ด้านสื่อและนวัตกรรม	3.66	0.43	มาก
ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.74	0.61	มาก
ด้านการนิเทศภายใน	3.69	0.56	มาก
ด้านการส่งเสริมวิชาการ	3.74	0.63	มาก
รวม	3.68	0.44	มาก

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ในภาพรวม มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยด้านการวัดผลและประเมินผลและด้านการส่งเสริมวิชาการมีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติมากที่สุด ($\mu = 3.74$) ส่วนด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติ น้อยที่สุด ($\mu = 3.57$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

ข้อที่	รายการ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1	การประชุมชี้แจงให้คำแนะนำแก่ครู ให้มีความรู้ ความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง ของหลักสูตร และให้ทุกคนมีส่วนร่วมใน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.64	0.84	มาก
2	การวางแผนการดำเนินงานจัดทำหลักสูตร พร้อมทั้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ หลักสูตร	3.63	0.88	มาก
3	การจัดหาเอกสารหลักสูตรและคู่มือ ได้อย่าง เหมาะสม รวดเร็ว และเพียงพอต่อความ ต้องการของบุคลากร	3.30	0.88	ปานกลาง
4	ส่งเสริมให้ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.33	0.88	ปานกลาง
5	ดำเนินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและ ท้องถิ่น	3.69	0.88	มาก
6	จัดครูผู้สอนประจำรายวิชาตามกลุ่มสาระการ เรียนรู้และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้ เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความถนัด และด้วยความสมัครใจ	3.79	0.76	มาก
7	การเข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	3.63	0.88	มาก
	รวม	3.57	0.41	มาก

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
จังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และ
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด คือ จัดครูผู้สอนประจำรายวิชาตาม

กลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความถนัด และด้วยความสมัครใจ ($\mu = 3.79$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดหาเอกสาร หลักสูตรและคู่มือได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว และเพียงพอต่อความต้องการของบุคลากร ($\mu = 3.30$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับการบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการบริหารหลักสูตร

ข้อที่	ข้อความ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1	ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	3.82	0.78	มาก
2	การประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา และการนำหลักสูตรไปใช้ให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง	3.67	0.85	มาก
3	การนิเทศติดตาม กำกับ การใช้หลักสูตรของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.39	0.85	ปานกลาง
4	แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้หลักสูตรได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ	3.69	0.77	มาก
5	การวางแผนร่วมกับครูผู้สอนในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้	3.50	0.87	มาก
6	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินผู้เรียน โดยยึดมาตรฐานผู้เรียนเป็นหลัก	3.87	0.77	มาก
	รวม	3.66	0.44	มาก

จากตาราง 4 พบว่า การบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการบริหารหลักสูตร ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการบริหารหลักสูตร ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นข้อการนิเทศติดตาม กำกับ การใช้หลักสูตรของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินผู้เรียน โดยยึดมาตรฐานผู้เรียนเป็นหลัก

($\mu = 3.87$) ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การนิเทศติดตาม กำกับการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ($\mu = 3.39$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านสื่อและนวัตกรรม

ข้อที่	ข้อความ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1	สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมและประชุมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อ	3.62	0.85	มาก
2	จัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน	3.70	0.87	มาก
3	สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ	3.70	0.88	มาก
4	กำหนดนโยบายเพื่อกระตุ้นการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.39	0.83	ปานกลาง
5	การจัดให้มีการประเมินผลการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน	3.83	0.77	มาก
6	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำสื่อและนวัตกรรมการเรียนที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน	3.83	0.77	มาก
7	จัดหาสื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้แก่ครูผู้สอน เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและอินเทอร์เน็ต	3.56	0.85	มาก
	รวม	3.66	0.43	มาก

จากตาราง 5 พบว่า การบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านสื่อและนวัตกรรมในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านสื่อและนวัตกรรม ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ยกเว้นข้อกำหนดนโยบายเพื่อกระตุ้นการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI) มีการปฏิบัติ

อยู่ในระดับปานกลางซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด คือการจัดให้มีการประเมินผลการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำสื่อและนวัตกรรมการเรียนที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน($\mu = 3.83$) ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุด คือกำหนดนโยบายเพื่อกระตุ้นการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI) ($\mu = 3.39$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการวัดผลและประเมินผล

ข้อที่	ข้อความ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1	ส่งเสริมการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	3.84	0.75	มาก
2	การจัดให้มีการรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกเดือน	3.64	0.86	มาก
3	การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการวัดผล การประเมินผลอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ	3.80	0.74	มาก
4	สนับสนุนให้ครูมีการมีการวัดผลประเมินผลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ	3.60	0.84	มาก
5	จัดให้มีคณะกรรมการวัดผลของโรงเรียนเพื่อพิจารณาการเลื่อนและซ้ำชั้นของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม	3.82	0.76	มาก
6	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินผู้เรียนโดยยึดมาตรฐานผู้เรียนเป็นหลัก	3.70	0.82	มาก
7	การสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนทุกกลุ่มทุกชั้น และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ	3.81	0.76	มาก
	รวม	3.74	0.61	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการวัดผลและประเมินผลในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการวัดผลและประเมินผล ทุกข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด คือ ส่งเสริมการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ($\mu = 3.84$) ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ สนับสนุนให้ครูมีการวัดผลประเมินผลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ($\mu = 3.60$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการนิเทศภายใน

ข้อที่	ข้อความ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1	ประชุมชี้แจง หลักการ วางแผนการดำเนินงานและวิธีปฏิบัติในการนิเทศภายในแก่ครู	3.84	0.76	มาก
2	ความเป็นผู้นำในการนิเทศภายใน และสร้างความเข้าใจในบทบาทระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ	3.58	0.85	มาก
3	แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อดำเนินการนิเทศภายในตามกระบวนการนิเทศอย่างเหมาะสม	3.81	0.76	มาก
4	สนับสนุนให้มีการนิเทศกัลยาณมิตร	3.70	0.87	มาก
5	สนับสนุนให้มีการเลือกกิจกรรมนิเทศให้ดีและเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ได้แก่ การเยี่ยมชมชั้นเรียน การสังเกตการสอน การให้คำปรึกษา ฯลฯ	3.62	0.92	มาก
6	สนับสนุนให้มีการนำผลการนิเทศไปพัฒนาการเรียนการสอนของครูและผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	3.60	0.85	มาก
	รวม	3.69	0.57	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการนิเทศภายในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการนิเทศภายใน ทุกข้อมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด คือ ประชุมชี้แจง หลักการ วางแผนการดำเนินงานและวิธีปฏิบัติในการนิเทศภายในแก่ค ($\mu = 3.84$) ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุด คือความเป็นผู้นำในการนิเทศภายใน และสร้างความเข้าใจในบทบาทระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ($\mu = 3.58$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการส่งเสริมวิชาการ

ข้อที่	ข้อความ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1	การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่ทันสมัยในห้องสมุด ภายในห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าของผู้เรียนและครู	3.82	0.74	มาก
2	การจัดสรรงบประมาณแก่ห้องสมุดให้เพียงพอ และใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ	3.65	0.86	มาก
3	จัดหาหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ และวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการ ของผู้เรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	3.80	0.78	มาก
4	ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศของห้องสมุดที่ เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและการค้นคว้า อยู่เสมอ	3.56	0.86	มาก
5	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้ห้องสมุดเป็นแหล่ง การจัดการเรียนการสอน เช่น การจัด นิทรรศการ การประกวดผลงานนักเรียน	3.83	0.77	มาก
6	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานห้องสมุด เมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษาอย่างมี ระบบ	3.80	0.77	มาก
	รวม	3.74	0.63	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการส่งเสริมวิชาการ มีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

ด้านการส่งเสริมวิชาการ ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้ห้องสมุด เป็นแหล่งการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดนิทรรศการ การประกวดผลงานนักเรียน ($\mu=3.85$) ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศของห้องสมุดที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและการค้นคว้าอยู่เสมอ ($\mu=3.56$)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบ ระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีจำแนกตามตัวแปรปรากฏผลดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบ การบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ในภาพรวม รายด้านและรายข้อ ตามขอบข่ายกระบวนการงาน 6 ด้าน คือ หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน และด้านการส่งเสริมวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา รายละเอียดปรากฏดังตาราง

ตาราง 9 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำแนกตามวุฒิการศึกษาในภาพรวม และรายด้าน

ข้อที่	ด้าน	ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า			สูงกว่าปริญญาตรี		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1	หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	3.55	0.40	มาก	3.63	0.44	มาก
2	การบริหารหลักสูตร	3.62	0.42	มาก	3.76	0.48	มาก
3	สื่อและนวัตกรรม	3.65	0.42	มาก	3.69	0.46	มาก
4	การวัดผลและประเมินผล	3.71	0.61	มาก	3.84	0.62	มาก
5	การนิเทศภายใน	3.67	0.56	มาก	3.76	0.59	มาก
6	การส่งเสริมวิชาการ	3.71	0.64	มาก	3.85	0.60	มาก
	รวม	3.65	0.43	มาก	3.75	0.47	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานใน การบริหารงาน วิชาการ ของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อ พิจารณาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติทั้งในภาพรวมและรายด้านจะเห็นได้ว่า ผู้ บริหารและ

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี

2.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีในภาพรวมรายด้านและรายข้อ ตามขอบข่ายกระบวนการงาน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน และด้านการส่งเสริมวิชาการจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อที่	ด้าน	น้อยกว่า 5 ปี			ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1	หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	3.56	0.41	มาก	3.58	0.42	มาก
2	การบริหารหลักสูตร	3.67	0.38	มาก	3.65	0.47	มาก
3	สื่อและนวัตกรรม	3.67	0.42	มาก	3.65	0.44	มาก
4	การวัดผลและประเมินผล	3.78	0.55	มาก	3.72	0.64	มาก
5	การนิเทศภายใน	3.71	0.53	มาก	3.68	0.59	มาก
6	การส่งเสริมวิชาการ	3.80	0.57	มาก	3.71	0.66	มาก
	รวม	3.69	0.40	มาก	3.67	0.47	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำแนกตาม ประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติรายด้าน จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่ำกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีในภาพรวมรายด้านและรายข้อ ตามขอบข่ายกระบวนการงาน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน แลด้านการส่งเสริมวิชาการ จำแนกตามตำแหน่ง ผลดังตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม และรายด้าน

ข้อที่	ด้าน	ผู้บริหาร			หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1	หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	3.80	0.62	มาก	3.54	0.41	มาก
2	การบริหารหลักสูตร	3.85	0.60	มาก	3.63	0.44	มาก
3	สื่อและนวัตกรรม	3.71	0.61	มาก	3.65	0.43	มาก
4	การวัดผลและประเมินผล	3.78	0.57	มาก	3.74	0.61	มาก
5	การนิเทศภายใน	3.90	0.58	มาก	3.67	0.57	มาก
6	การส่งเสริมวิชาการ	3.71	0.64	มาก	3.75	0.63	มาก
	รวม	3.79	0.53	มาก	3.66	0.43	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำแนกตาม ตำแหน่ง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้าน จะเห็นได้ว่าเกือบทุกด้าน ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ยกเว้นด้านการส่งเสริมวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระมีการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหาร

ตอนที่ 3 รวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี

การรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ในด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน และ ด้านการส่งเสริมวิชาการ จากแบบสอบถามในตอนที่ 3 โดยการเรียงลำดับความสำคัญเป็นรายข้อ ในแต่ละต้นจากแบบสอบถามที่ได้รับคืน 250 ฉบับ มีครูและผู้บริหาร แสดงความคิดเห็น รวม 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 38.80

ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน โดยแสดงความคิดเห็นมีทั้งที่ตอบทุกข้อ และตอบบางข้อ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและแจกแจงความถี่ ดังตาราง 12 และ 13

ตาราง 12 ปัญหาการบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี
จำแนกเป็นรายด้าน

ที่	ปัญหาการบริหารงาน วิชาการใน โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี	ความถี่
ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร		
1.	ครูไม่เข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตรอย่างแท้จริง	24
2.	บุคลากรไม่เพียงพอและขาดแคลนในบางสาระการเรียนรู้	18
3.	การจัดทำหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	12
4.	ขาดการวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตร	8
5.	ผู้บริหารขาดความเข้าใจและความต่อเนื่องในการพัฒนาหลักสูตร	6
ด้านการบริหารหลักสูตร		
1.	สถานการณ์ความไม่สงบทำให้โรงเรียนจัดการเรียนรู้ไม่เต็มที่	22
2.	บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้	16
3.	ขาดการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	12
4.	ขาดการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรให้ผู้ปกครองได้รับทราบ	10
5.	ขาดการจัดการที่ดี	5
ด้านสื่อและนวัตกรรม		
1.	ห้องคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการ ไม่เพียงพอ	26
2.	ครูขาดความรู้ในการใช้สื่อ นวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยี	18
3.	มีงบประมาณในการบริหารอย่างจำกัด	14
4.	โรงเรียนมีสื่อและนวัตกรรมที่ทันสมัยยังไม่เพียงพอ	9
5.	ครูขาดความรู้ในการจัดทำและผลิตสื่อ	8
ด้านการวัดและประเมินผล		
1.	ครูขาดความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	21
2.	เครื่องมือวัดไม่ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	17
3.	การวัดและประเมินผลไม่เป็นระบบ	13
4.	เอกสารที่ใช้และแบบ ปพ.ต่าง ๆ ช้าช้อน	6
5.	รูปแบบการวัดผลไม่หลากหลาย	5

ตาราง 12 (ต่อ)

ที่	ปัญหาการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี	ความถี่
ด้านการนิเทศ		
1.	ขาดความต่อเนื่องในการนิเทศ	24
2.	ขาดการวางแผนในการดำเนินการนิเทศ	17
3.	การนิเทศไม่เป็นไปตามปฏิทินการนิเทศ	12
4.	ผู้นิเทศไม่มีทักษะทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตัวผู้นิเทศ	11
5.	ขาดการนำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้	7
ด้านการส่งเสริมวิชาการ		
1.	ผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา	21
2.	ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร	15
3.	ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในงานวิชาการของโรงเรียน	8
4.	งบประมาณมีอย่างจำกัด	6
5.	ห้องสมุดมีหนังสือยังไม่หลากหลาย	4

จากตาราง 12 พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้เสนอปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ ครูไม่เข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตรอย่างแท้จริง รองลงมา คือ มีบุคลากรไม่เพียงพอและขาดแคลนในบางสาระการเรียนรู้
2. ด้านการบริหารหลักสูตร ปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ สถานการณ์ความไม่สงบทำให้โรงเรียนจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้
3. ด้านสื่อและนวัตกรรม ปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอรองลงมา คือ ครูขาดความรู้ในการใช้สื่อนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยี
4. ด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ ครูขาดความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงรองลงมา คือ เครื่องมือวัดไม่ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
5. ด้านการนิเทศภายใน ปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ ขาดความต่อเนื่องในการนิเทศ รองลงมา คือ ขาดการวางแผนในการดำเนินการนิเทศ

6. ด้านการส่งเสริมวิชาการ ปัญหา ที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษารองลงมา คือครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร

ตาราง 13 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี
จำแนกเป็นรายด้าน

ที่	ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	ความถี่
ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร		
1.	ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มาก	27
2.	ควรจัดสัมมนาอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง	25
3.	สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรให้ผู้ปกครองให้มากขึ้น	12
4.	ผู้บริหารควรติดตามการจัดทำและการพัฒนาหลักสูตร	5
ด้านการบริหารหลักสูตร		
1.	ควรให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร	23
2.	ควรให้มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	19
3.	ศึกษานิเทศก์ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร	15
4.	ควรจัดสรรบุคลากรให้ครบทุกสาขาวิชาเอก	8
ด้านสื่อและนวัตกรรม		
1.	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำสื่อและนวัตกรรม	28
2.	จัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อคอมพิวเตอร์ และ สื่อ ICT ให้มากขึ้น	18
3.	ควรวางแผนการบริหารงบประมาณให้ดี	7
4.	หน่วยงานเบื้องบนควรให้การสนับสนุนรายหัวให้มากกว่าเดิม	6
ด้านการวัดและประเมินผล		
1.	จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผล	25
2.	จัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลให้เป็นของโรงเรียน	19
3.	ติดตามการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	14
4.	ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง เพื่อน ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินให้มากขึ้น	7

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	ความถี่
ด้านการนิเทศภายใน		
1.	ควรมีการวางแผนการปฏิบัติและจัดทำคู่มือการนิเทศ	28
2.	นำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนางานด้านการจัดการเรียนรู้	17
3.	จัดอบรมฝ่ายวิชาการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการนิเทศ	15
4.	ประชุมครูเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการนิเทศ	9
ด้านการส่งเสริมวิชาการ		
1.	อบรมครูฝ่ายวิชาการ และจัดศึกษาดูงานโรงเรียนดีเด่น	22
2.	จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีความหลากหลายสำหรับนักเรียน	16
3.	เพิ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกิจกรรมชุมนุมให้เป็นชุมนุมทางวิชาการให้มากขึ้น	11
4.	จัดห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์และครบวงจร	5

จากตาราง 13 พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้เสนอข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากรองลงมา คือ จัดสัมมนา อบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการบริหารหลักสูตร ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรรองลงมา คือ ควรให้มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านสื่อและนวัตกรรม ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำสื่อและนวัตกรรม รองลงมา คือ จัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อคอมพิวเตอร์ และ สื่อ ICT ให้มากขึ้น

4. ด้านการวัดและประเมินผล ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลรองลงมา คือ จัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลให้เป็นของโรงเรียน

5. ด้านการนิเทศภายใน ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรมีการวางแผนการปฏิบัติและจัดทำคู่มือการนิเทศรองลงมา คือนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนางานด้านการจัดการเรียนรู้

6. ด้านการส่งเสริมหลักสูตร ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือจัดให้มีการอบรมครูฝ่ายวิชาการ และจัดศึกษาดูงาน โรงเรียนดีเด่นรองลงมา คือจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีความหลากหลาย สำหรับนักเรียน

บทที่ 5

การสรุป การอภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี สามารถสรุปสาระสำคัญของการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรด้านการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านวัดผลและประเมินผล ด้านนิเทศภายในและด้านส่งเสริมวิชาการ
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการและตำแหน่ง
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหา เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีซึ่งยึดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรด้านการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศภายใน และด้านการส่งเสริมวิชาการ โดยประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งหมด 28 โรงเรียน ดังนั้นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 28 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จำนวน 224 คน รวมประชากรในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 252 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษากำหนดตัวแปรอิสระ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ และตำแหน่ง

ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน พฤษภาคม ถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แล้วนำมา วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการหาค่า จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี มาวิเคราะห์ ความถี่และสรุปเรียบเรียงเป็นความเรียงตามความถี่

การสรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่า ภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการส่งเสริมวิชาการมีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติน้อยที่สุดซึ่งรายละเอียดแต่ละด้านนั้น พบว่าด้านการวัดผลและประเมินผลข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด คือ จัดครูผู้สอนประจำรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถถนัด และด้วยความ สม่ัครใจ ด้านการบริหารหลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินผู้เรียน โดยยึดมาตรฐานผู้เรียนเป็นหลักด้านสื่อและนวัตกรรมข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัดทำให้มีการประเมินผลการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำสื่อและนวัตกรรมการเรียนที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ด้านการนิเทศภายใน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด คือ ประชุมชี้แจง หลักการ วางแผนการดำเนินงานและวิธีปฏิบัติในการนิเทศภายในแก่ครู และด้านการส่งเสริมวิชาการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดนิทรรศการประกวดผลงานนักเรียน

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการแต่ละตำแหน่งมีดังนี้

2.1 วุฒิการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อ พิจารณาค่าเฉลี่ย

การปฏิบัติทั้งในภาพรวมและรายด้าน จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิ การศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี

2.2 ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานในการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติรายด้าน จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพใน การบริหารงานวิชาการน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านหลักสูตรและพัฒนา หลักสูตร ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ ต่ำกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพในการ บริหารงานวิชาการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2.3 ตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งต่างกันมีระดับการปฏิบัติ การบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อ พิจารณาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติทั้งในภาพรวมและรายด้าน จะเห็นได้ว่าเกือบทุกด้าน ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยการ ปฏิบัติสูงกว่าหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ยกเว้นด้านการส่งเสริมวิชาการหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มี การปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหาร

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

3.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามที่ สนะของ ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีพบว่า ปัญหาที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละ ด้าน คือ ครูไม่เข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตรอย่างแท้จริงสถานการณ์ความไม่สงบทำให้โรงเรียน จัดการเรียนรู้อันไม่เต็มที่ โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอครูขาดความเข้าใจใน การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ขาดความต่อเนื่องในการนิเทศ และผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็น ความสำคัญของการศึกษา

3.2 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการตามที่สนะของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี พบว่าข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดใน แต่ละด้านคือ ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มาควรให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำสื่อและนวัตกรรม จัดอบรมเชิง

ปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลควรมีการวางแผนการปฏิบัติและจัดทำคู่มือการนิเทศและจัดให้มีการอบรมครูฝ่ายวิชาการ และจัดศึกษาดูงาน โรงเรียนดีเด่น

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่า ภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการส่งเสริมวิชาการ มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญมี แก้วห้าประการ (2540: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ได้ปฏิบัติงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และระดับการปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้งานวัสดุประกอบ หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ที่ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของวัฒนา มโนจิตร (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความตื่นตัวในการพัฒนาตนเองในด้านการบริหารโรงเรียน โดยเข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรและระดับบัณฑิตศึกษาทาง การบริหารการศึกษา อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาร่วมกับสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจที่ 2 ได้จัดโครงการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารตามหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกโรงเรียน และจะต้องทำข้อตกลงร่วมกันกับสำนัก บริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 12 โดยนำประเด็นข้อตกลงร่วมกันไปพัฒนาสถานศึกษาแต่ละแห่ง นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 12 ยังจัดโครงการศึกษาดูงานการจัดการศึกษาในต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย เป็นต้น เพื่อนำมิติใหม่สู่การเปลี่ยนแปลงในด้านการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนาให้กับผู้บริหารทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานบริหารวิชาการและตระหนักในความสำคัญในการปฏิบัติงานบริหารวิชาการซึ่งสอดคล้องกับบุญมี บุญประเสริฐ (2540: 25) กล่าวถึง ความสำคัญของงานวิชาการว่า เป็นงานหลักเป็นงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบเป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา และมีหลักสูตรซึ่งเป็นส่วน

สำคัญของงานวิชาการที่จะตอบสนอง และสนับสนุนงานวิชาการได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และ ยังสอดคล้องกับ พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542: 4) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งและจัดเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา เพราะการจัดการศึกษาเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคนให้สามารถแสวงหาความรู้ ก้าวทันโลก สามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข สถาบัน การศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุเจตนารมณ์ที่กำหนดจะต้องสามารถจัดการบริหาร วิชาการให้มีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาจากที่กล่าวมาจึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติงานบริหาร วิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ปฏิบัติงานบริหารวิชาการใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัด ปัตตานี จำแนกตามวุฒิการศึกษาประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ และตำแหน่งสามารถอภิปราย ผลได้ดังนี้

2.1 วุฒิการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานในการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัด ปัตตานี ในระดับมากเหมือนกันทั้ง ในภาพรวมและรายด้าน แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ งาน วิชาการ ทั้งในภาพรวมและรายด้านจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิ การศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มี วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญา ตรีได้รับการฝึกฝนจากกระบวนการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น จึงทำให้มี เทคนิค ทักษะในการปฏิบัติงานวิชาการเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับ สมชาย คำปลิว (2549: 55) ได้ศึกษาบทบาท การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน โดยครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารงานวิชาการทุกด้านมากกว่า ครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทนั้น ซึ่ง สอดคล้องกับสมมุติฐาน ทั้งนี้ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้และ พัฒนาตนเองในระดับสูงได้สัมผัสกับประสบการณ์ที่ดีและทันสมัยมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญา ตรี ดังนั้นจึงอาจมีความคิดเห็นว่าสิ่งที่ผู้บริหารดำเนินการอยู่ยังไม่ดีเท่าที่ควรและสอดคล้องกับ ธนรัชต์ บุรีสูงเนิน (2544: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียง ใต้ พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการบริหารงาน วิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 เมื่อจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาแต่ขัดแย้งกับการศึกษา

ของสมศักดิ์ ด้านเดชา (2544: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่ปฏิบัติงานซึ่งมีวุฒิการศึกษาต่างกันพบว่าไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทุกโรงเรียนมีการแข่งขันกันทางวิชาการ ที่ทางโรงเรียนมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง ซึ่งจะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนที่สูงขึ้น ทำให้ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ เห็นความสำคัญ และตระหนักถึงแนวทางการปฏิบัติทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพทำให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาสูงสุด สอดคล้องกับ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549: 2) หน้าที่ของโรงเรียนคือ การให้บริการทางวิชาการ ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการโดยทำงานร่วมกับ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ไปพร้อมๆ กับครู ผู้สอน กระตุ้นเตือนให้คำแนะนำและประสานงานให้ครูผู้สอนทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในด้านการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันต้องเป็นไปตามข้อบังคับ คุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ข้อ 6 ว่าด้วยผู้ประกอบการวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ผู้บริหาร จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง โดยมีหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้บริหารเข้ารับการพัฒนาในวิชาชีพได้ทุกระบบทุกประเภททำให้ผู้บริหารสามารถนำความรู้มาใช้ประโยชน์ในการบริหารวิชาการได้เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ ผู้บริหาร ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ต้องปฏิบัติงานอยู่ภายใต้ระเบียบ และนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเดียวกัน ดังนั้น ถึงแม้ว่าผู้บริหารจะมีวุฒิการศึกษาต่างกัน แต่การปฏิบัติงานบริหารวิชาการในภาพรวมยังคงเป็นไปในแนวเดียวกัน มีความคิดเห็นแตกต่างบ้างในบางกรณี

2.2 ประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มี ประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ ต่างกัน มี ระดับการปฏิบัติงานในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเหมือนกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นการทำงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกฝ่ายอย่างเข้มข้นเพื่อคุณภาพด้านการบริหารงานวิชาการคือเป้าหมายสูงสุดของการศึกษาในโรงเรียน ดังนั้น ประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระจะมากหรือน้อยนั้น ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการบริหารงานวิชาการซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ด้านเดชา(2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา พบว่า ทักษะการบริหารงานและประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งที่ต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารได้มีการพัฒนาตนเอง หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจึงได้ร่วมกันสนับสนุนให้มีการจัดอบรมและศึกษาดูงานทั้งในและนอกประเทศ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารทำให้ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีในภาพรวมและรายตัวอยู่ในระดับเดียวกัน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติด้าน จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการน้อยกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่ำกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจากด้านการพัฒนาหลักสูตรต้องอาศัยความรู้ และความชำนาญการเฉพาะ ซึ่งผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป อาจเคยอบรม และลงมือปฏิบัติทำให้มีความชำนาญในการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ น้อยกว่า 5 ปี สอดรับกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในงานวิจัยของ จุฬารัตน์ อินทะแสน (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของแต่ละโรงเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการจัดทำหลักสูตร

2.3 ตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งต่างกันมีระดับการปฏิบัติ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเหมือนกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าปัจจุบันมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและปฏิรูปการศึกษา บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมถึงผู้บริหารเองต้องเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษา โดยยอมรับว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียนดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งหลายจึงต้องมีการปรับปรุงพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของตนเองและสถานศึกษาที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องด้วยสอดคล้องกับคำกล่าวของซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549: 2) ที่กล่าวว่าผู้บริหารทุกคนควรรับผิดชอบงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้บริการทาง

วิชาการด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ตำแหน่งต่างกันมีระดับการปฏิบัติการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีในภาพรวมและรายชั้นในระดับมากเหมือนกัน

แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติทั้งในภาพรวมและรายด้าน จะเห็นได้ว่าเกือบทุกด้าน ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ยกเว้นด้านการส่งเสริมวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีบทบาทหน้าที่หลักที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารในการส่งเสริมวิชาการของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารได้พิจารณา ตำแหน่งตามความถนัดของแต่ละคน จึงทำให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติด้านการส่งเสริมวิชาการสูงกว่าผู้บริหาร สอดรับกับทฤษฎีของฟาโยส(เสนาะ ตีเยาว์. 2543: 47-48) ที่กล่าวว่า หนึ่งในหลักการบริหาร คือ การแบ่งงานกันทำตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของแต่ละคน ซึ่งผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้อาจมีความเชี่ยวชาญในบางเรื่องที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการส่งเสริมวิชาการ ที่เป็นงานเฉพาะด้านของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานีสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของ ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีพบว่า ปัญหาที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน คือ ครูไม่เข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตรอย่างแท้จริง สถานการณ์ความไม่สงบทำให้โรงเรียนจัดการเรียนรู้ไม่เต็มที่ โรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอ ครูขาดความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ขาดความต่อเนื่องในการนิเทศ และผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัญหาที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน คือ ครูไม่เข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตรอย่างแท้จริง อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองภายในท้องถิ่น ภายในประเทศ และต่างประเทศมีแนวทางแก้ปัญหาได้โดยมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างทั่วถึง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่วนปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบทำให้โรงเรียนจัดการเรียนรู้ไม่เต็มที่ อาจเนื่องมาจากบางโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงจึงทำให้มีการจัดการเรียนการสอนไม่เต็มที่ แนวทางแก้ไขอาจให้นักเรียนเรียน โดยใช้ชุดการสอน หรือเรียนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน(CAI) ซึ่งนักเรียนสามารถเรียนเองได้ที่บ้านในช่วงที่มีสถานการณ์ความไม่สงบ หรือบุคลากร ครูไม่สามารถมาปฏิบัติการสอนได้ ส่วนปัญหา

เรื่องโรงเรียนมีห้องคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอ นั้น อาจเนื่องมาจากโรงเรียนยังขาดงบประมาณ ส่วนครูขาดความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ขาดความต่อเนื่องในการนิเทศนั้น อาจเนื่องมาจาก ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างแท้จริงไม่ครบชั้นและครูมีน้อยจึงทำให้ครูต้องทำงานหลายด้าน ไม่มีเวลาพอที่จะมานิเทศภายในตนเองได้อย่างสมบูรณ์ มีแนวทางแก้ไขปัญหาดำเนินการ คือ แต่งตั้งผู้มีความรู้เป็นคณะทำงาน จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน และจัดลำดับความสำคัญของงาน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษานั้น สาเหตุอาจเนื่องมาจากผู้ปกครองยังขาดความตระหนักในเรื่องของการศึกษา มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรให้ดีขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี พบข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้านคือ ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มาควรให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำสื่อและนวัตกรรม จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผล อบรมการวางแผนการปฏิบัติและจัดทำคู่มือการนิเทศและจัดให้มีการอบรมครูฝ่ายวิชาการ และจัดศึกษาดูงานโรงเรียนดีเด่น

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ยังขาดการประสานความร่วมมือกับชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรอย่างแท้จริง อีกทั้งยังขาดโอกาสในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอย่างจริงจัง ส่งผลให้มีสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร มีการจัดหาเอกสารหลักสูตรและคู่มือได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว และเพียงพอต่อความต้องการของบุคลากร มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ การปฏิบัติ น้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควร มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตร พร้อมทั้งสำรวจความต้องการเอกสารหลักสูตร คู่มือ และจัดหาเอกสารหลักสูตร รวมทั้งคู่มือการใช้หลักสูตรให้เพียงพอต่อความต้องการของครูให้มากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ด้านการบริหารหลักสูตร การนิเทศติดตาม กำกับ การใช้หลักสูตรของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มี ค่าเฉลี่ย การปฏิบัติ น้อยที่สุด ดังนั้นโรงเรียนควร ค้นหาแนวทาง ด้วย

กระบวนการวิจัย เพื่อ ให้การกำกับ นิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนในทุกกลุ่มสาระ มีความต่อเนื่อง และกำหนดหรือจัดทำแผนการนิเทศภายในของครูวิชาการที่มีปฏิทินการนิเทศ และแผนการนิเทศติดตามนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านสื่อและนวัตกรรม โรงเรียนกำหนดนโยบายเพื่อกระตุ้นการใช้สื่อและนวัตกรรม การเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุด ดังนั้นทางโรงเรียนต้องมีกระบวนการกระตุ้นให้ครูผู้สอนผลิตสื่อช่วยสอนที่ทันสมัย โดยอาจกำหนดเป็นนโยบายหรือวาระเร่งด่วน หรือมุ่งเน้นและส่งเสริมให้ครูทำวิจัย รวมถึงจัดหาสื่อ นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพมาเผยแพร่ให้ครูผู้สอนใช้สำหรับการเรียนการสอนมากขึ้น

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการวัดผลและประเมินผล โรงเรียนสนับสนุนให้ครูมีการวัดผลประเมินผลเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อนำ ไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุด ดังนั้นโรงเรียนควรกำหนดหรือบรรจุเป็นข้อระเบียบของการวัด และประเมินผล โดยให้ครูผู้สอนทุกคน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีการวัดและประเมินผล ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลัง เรียน ซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนสามารถนำผลการวัดและการประเมินไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้

1.5 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ด้านการนิเทศภายในเกี่ยวกับความเป็นผู้นำในการนิเทศภายใน และสร้างความเข้าใจในบทบาทระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรแสดงบทบาทของความเป็นผู้นำในการนิเทศภายในให้ชัดเจนชัดเจนให้ มีการปฏิบัติการนิเทศภายในที่มีความเข้มแข็งมากขึ้น รวมทั้งควรอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศภายใน เพื่อ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตรงกัน

1.6 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานใน การบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการปฏิบัติทั้งในภาพรวมและรายด้านจะ เห็นได้ว่า ผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิกศีกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่าผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีวุฒิกศีกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่า ปริญญาตรี ดังนั้นเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนพัฒนาตนเองให้มีวุฒิกศีกษาในระดับสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานบริหารวิชาการระหว่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน

2.2 ควรทำการวิจัยและพัฒนา รูปแบบที่เหมาะสมในการฝึกอบรมหลักสูตรและพัฒนา หลักสูตรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาคือความไม่เข้าใจ ในกระบวนการจัดทำหลักสูตรของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรทำงานวิจัยเชิง ทักษะการบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการบริหารวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

2.4 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีเพื่อกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว.

เกสินี ชิวปรีชา. (2540). *การศึกษาการดำเนินงานทางวิชาการในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดกรมอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ถ่ายเอกสาร).

จินตนา มากชู. (2540). *การศึกษาการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

จินดา อุตมาน. (2549). *ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

จุฑารัตน์ อินทะแสน. (2545). *การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา ๖*. (CD-Rom). วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เฉลิมชัย อาภาสุวรรณ. (2541). *การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศการจัดกิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2549). *การบริหารงานวิชาการ*. ปัตตานี: ภาควิชาการการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

- ไชรัตน์ สาและ. (2549). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวัดผลและวิจัยการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (ถ่ายเอกสาร).
- ชนาธิป พรกุล. (2543). *แคทส์ : รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรารัง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.
- ชนรัชต์ บุรีสูงเนิน. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (CD-Rom). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นาคยา อินทราราม. (2545). *ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม*. (CD-Rom). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บรรจง บินกาซัน. (2551). *สารานุกรมอิสลาม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. อัล อามีน.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). *การพัฒนาหลักสูตร โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. พิมพ์ครั้งที่ 1 เชียงใหม่: The Knowledge Center.
- บุญมี แก้วห้าประการ. (2540). *การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดตรัง*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- บุญเสริม เฟื่องหวาน. (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถการปฏิบัติงาน
วิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยทักษิณ. (ถ่ายเอกสาร).
- ประคอง วรรณสูตร. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงแก้ไข).
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ประทุม โปธิกุล. (2548). ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนา
ผู้บริหารการศึกษา. สำนักปลัดกระทรวง. กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- _____. (2544). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พรพรรษ์ สิริภูวตล. (2545). ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่อง
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4. (CD-Rom). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ:
สำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิชัย เส็งยมจิตต์. (2542). การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา. คณะครุศาสตร์.
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- ภัทรวดี อุดมมนกุล. (2545). การศึกษาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา โรงเรียนแกนนำร่วมพัฒนาหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ.
(CD-Rom). วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- มุตตอเหล็บ โต๊ะมูสอ. (2545). *สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คส์พับลิชชั่น.
- รุจิรี ภู่อาระ. (2546). *การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
- เรณู ฤทธิ์ไทย. (2542). *การศึกษาการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มนวมินทร์ราชูทิศ สังกัดกรมสามัญศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร). คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรวดี กระโหมวงษ์ และคณะ. (2546). *การศึกษาสภาพความต้องการและการพัฒนาทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วัฒนา มโนจิตร. (2540). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่*. การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ ดิสคัฟเวอรี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2553). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: www.nawaporn.files.wordpress.com. (วันที่ค้นข้อมูล: 16 ก.ค. 55)

- วีรวรรณ เทพักษ์. (2543). การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมชาย คำปลิว. (2549). ได้ศึกษายบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ระดับมัธยมศึกษา อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ. ค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). สาขาศึกษาศาสตร์. วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา.
- สมศักดิ์ คำนเดชา. (2544). ทักษะการบริหาร และประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: โรงพิมพ์
แสงศิลป์.
- สุวิทย์ นิลราช. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ทักษะของครูผู้สอนในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).
คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุไรยา จินารง. (2554). การศึกษาทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการ
PDCA ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เสนาะ ดิยาวี. (2543). หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: รัฐสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2528). การพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 1-5. กรุงเทพฯ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *การประกันคุณภาพการศึกษา*.
 กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน).

หรรษา นิลวิเชียร. 2547. *การพัฒนาหลักสูตร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานหลักการและแนวปฏิบัติ*.
 ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

หวน พันธุ์พันธ์. (2548). *การบริหารการศึกษา: นักบริหารมืออาชีพ*. นนทบุรี: พันธุ์พันธ์การพิมพ์.

อรรณพ มะเน็ง. (2541). *พฤติกรรมกรรมการบริหารหลักสูตรวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาของ
 หัวหน้าวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์
 ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*

อุทัย บุญประเสริฐ (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนกรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช*

อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี: ภาควิชา
 การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

CronBach, Lee. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. Fifth Ed. New York :
 HarperCollins Publishers, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นายสมสวัสดิ์ ราชแก้ว
ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านสะก้า
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
2. นายอาฟฟาน เจะเตะ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
3. นายซัรฟูคติน หะยี
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
4. นายหมัดอาหลี จิตสวัสดิ์
ครูชำนาญการ โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3
อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
5. นายอัปดุลฮาติม มินซาร์
ครูชำนาญการ โรงเรียนสายบุรีอิสลามวิทยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3
อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ๕ ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมี

ทั้งหมด 40 ข้อ ตามแนวทางการพัฒนางานวิชาการ 6 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	จำนวน	7	ข้อ
2. ด้านการบริหารหลักสูตร	จำนวน	7	ข้อ
3. ด้านสื่อและนวัตกรรม	จำนวน	7	ข้อ
4. ด้านวัดผลและประเมินผล	จำนวน	7	ข้อ
5. ด้านนิเทศภายใน	จำนวน	6	ข้อ
6. ด้านส่งเสริมวิชาการ	จำนวน	6	ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทุกตอน ตามสภาพที่ท่านเห็นว่าเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด

3. การตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อตำแหน่งหน้าที่ของท่านแต่ประการใด ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และนำไปใช้ในเฉพาะการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นิพพาน วาบา

(นายนิพพาน วาบา)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด
() ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี
2. ประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการ
() น้อยกว่า 5 ปี
() ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
3. ตำแหน่ง
() ผู้บริหารโรงเรียน
() หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อโดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับคะแนน
ที่ตรงกับระดับปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็น
5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	การปฏิบัติในการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	การปฏิบัติในการบริหารงานอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	การปฏิบัติในการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	การปฏิบัติในการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	การปฏิบัติในการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	งาน/กิจกรรมที่ผู้บริหารปฏิบัติ	การปฏิบัติในการบริหาร				
		5	4	3	2	1
1	1. ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร การประชุมชี้แจงให้คำแนะนำแก่ครู ให้มีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตร และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2	การวางแผนการดำเนินงานจัดทำหลักสูตร พร้อมทั้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร					
3	การจัดหาเอกสารหลักสูตรและคู่มือได้อย่างเหมาะสมรวดเร็ว และเพียงพอต่อความต้องการของบุคลากร					
4	ส่งเสริมให้ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
5	ดำเนินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น					
6	จัดครูผู้สอนประจำรายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความถนัด และด้วยความสมัครใจ					
7	การเข้าร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
8	2. ด้านการบริหารหลักสูตร ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม					
9	การประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา และการนำหลักสูตรไปใช้ให้ ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง					
10	การนิเทศติดตาม กำกับ การใช้หลักสูตรของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					

ข้อที่	งาน/กิจกรรมที่ผู้บริหารปฏิบัติ	การปฏิบัติในการบริหาร				
		5	4	3	2	1
11	แต่งตั้งคณะทำงานในการประเมินผลการใช้หลักสูตร ได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ					
12	การวางแผนร่วมกับครูผู้สอนในการนำหลักสูตร สถานศึกษาไปใช้					
13	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินผู้เรียน โดยยึดมาตรฐาน ผู้เรียนเป็นหลัก					
14	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินผู้เรียน โดยยึดมาตรฐาน ผู้เรียนเป็นหลัก					
	3. ด้านสื่อและนวัตกรรม					
15	สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมและประชุมเกี่ยวกับ การผลิตและการใช้สื่อ					
16	จัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน					
17	สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ					
18	กำหนดนโยบายเพื่อกระตุ้นการใช้สื่อและนวัตกรรม การเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น การใช้ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)					
19	การจัดให้มีผลการประเมินผลการใช้สื่อและนวัตกรรม การเรียนการสอน					
20	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำสื่อและนวัตกรรมการเรียนที่ หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน					
21	จัดหาสื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้แก่ครูผู้สอน เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและอินเทอร์เน็ต					

ข้อที่	งาน/กิจกรรมที่ผู้บริหารปฏิบัติ	การปฏิบัติในการบริหาร				
		5	4	3	2	1
	4. ด้านวัดผลและประเมินผล					
22	ส่งเสริมการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
23	การจัดให้มีการรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกเดือน					
24	การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการวัดผล การประเมินผลอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ					
25	สนับสนุนให้ครูมีการมีการวัดผลประเมินผลเป็นระยะๆ ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ					
26	จัดให้มีคณะกรรมการวัดผลของโรงเรียน เพื่อพิจารณาการเลื่อนและซ้ำชั้นของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม					
27	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนประเมินผู้เรียนโดยยึดมาตรฐานผู้เรียนเป็นหลัก					
28	การสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนทุกกลุ่มทุกชั้น และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ					
	5. ด้านนิเทศภายใน					
29	การประชุมชี้แจง หลักการ วางแผนการดำเนินงาน และวิธีปฏิบัติในการนิเทศภายในแก่ครู					
30	ความเป็นผู้นำในการนิเทศภายใน และสร้างความเข้าใจในบทบาทระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ					
31	แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อดำเนินการนิเทศภายในตามกระบวนการนิเทศอย่างเหมาะสม					
32	สนับสนุนให้มีการนิเทศกัลยาณมิตร					

ข้อที่	งาน/กิจกรรมที่ผู้บริหารปฏิบัติ	การปฏิบัติในการบริหาร				
		5	4	3	2	1
33	สนับสนุนให้มีการเลือกกิจกรรมนิเทศให้ดีและเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ได้แก่ การเยี่ยมชมชั้นเรียน การสังเกตการณ์สอน การให้คำปรึกษา ฯลฯ					
34	สนับสนุนให้มีการนำผลการนิเทศไปพัฒนาการเรียนการสอนของครูและผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง					
35	6. ด้านส่งเสริมวิชาการ การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ทันสมัยหรือมูมนั่งสื่อกภายในห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าของผู้เรียนและครู					
36	การจัดสรรงบประมาณแก่ห้องสมุดให้เพียงพอและใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ					
37	จัดหาหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง					
38	ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศของห้องสมุดที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและการค้นคว้าอยู่เสมอ					
39	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดนิทรรศการ การประกวดผลงานนักเรียน					
40	การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานห้องสมุด เมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษาอย่างมีระบบ					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลาม

1. ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

ปัญหา

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

2. ด้านการบริหารหลักสูตร

ปัญหา

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

3. ด้านสื่อและนวัตกรรม

ปัญหา

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

4. ด้านวัดผลและประเมินผล

ปัญหา

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

5. ด้านนิเทศภายใน

ปัญหา

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

6. ด้านส่งเสริมวิชาการ

ปัญหา

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

ภาคผนวก ก
คุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
5	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
6	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
7	0	+1	+1	+1	0	3	0.60
8	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.60
11	+1	0	+1	0	+1	3	0.60
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	0	+1	+1	+1	0	3	0.60
14	+1	0	0	+1	+1	3	0.60
15	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
16	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
17	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
18	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
20	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	0.80
22	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
23	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					$\sum R$	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
25	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
26	+1	0	0	+1	+1	3	0.60
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
28	0	0	+1	+1	+1	3	0.60
29	0	0	+1	+1	+1	3	0.60
30	0	0	+1	+1	+1	3	0.60
31	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
33	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
36	0	+1	+1	+1	0	3	0.60
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
38	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

**ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.899

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.899	40

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายนิเพาซาน วาบา
วัน เดือน ปีเกิด	4 กันยายน 2513
สถานที่เกิด	ปัตตานี ประเทศไทย
การศึกษา	สถาบันราชภัฏยะลา ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา, 2542 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, 2555
สถานที่ทำงาน	ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดปัตตานี ศาลากลางจังหวัดปัตตานี
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองหัวหน้าศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดปัตตานี